

DOMOVINA

Poljanska

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 13 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne kranjice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Minister dr. Kramer o važnih javnih vprašanjih

V soboto zvečer je glavni tajnik JNS, minister dr. Albert Kramer, govoril na občnem zboru organizacije JNS za Celje. V uvodu se je zahvalil za vabilo in za počastitve, ki so mu jih priredili zborovalci, ter nadaljeval: Zame je vedno prijeten dogodek, kadar smem biti med prijatelji naše celjske organizacije. Občinska organizacija JNS za Celje kakor vse organizacije naše stranke za celjski srez so s svojo notranjo enotnostjo in s svojim smotrnim delom med prvimi v celotni naši stranki. Združile so vse, kar pošteno narodno misli, in so tako prepojene z duhom velikih misli naše stranke, da je razumljiv uspeh njihovega dela. Varne so tudi pred vsakim okuženjem, pa naj prihaja od koderkoli.

G. dr. Kramer je nato podal

sliko zunanjepolitičnega položaja naše kraljevine.

Podčrtal je smotno in uspešno delo države za udržitve našega mednarodnega položaja ter je nazorno prikazal, kako so tudi najhujši naši nasprotniki morali spraviti v ropotarnico svoj opasni nauk, da je naša država samo nekaj začasnega, ki se bo zaradi notranjih borb razbilo na kose. Jugoslavija predstavlja danes čvrsto mednarodno edinico, katere notranja moč se vse bolj uvažuje. S preosnovi Male antante pa smo si skupaj s Čehi in Rumuni v marsikaterem oziru osvojili položaj velesile.

Sedaj se načrtno dela na tem, da mednarodno politično edinico Male antante bolj in bolj razvijemo tudi v močno gospodarsko zvezo.

S podpisom balkanskega sporazuma smo zagotovili trajen mir na Balkanu

in pretvorili ta nekdanj najnemirnejši kot Evrope v pravo oazo prijateljskega sožitja držav in narodov, ki bi lahko služila za zgled ostali Evropi. Sicer se nam ni posrečilo takoj od začetka pritegniti v prijateljsko zvezo balkanskega sporazuma tudi Bolgarije, vendar so odnošaji med našim in bratskim narodom od lanskega leta na pobudo našega vladarja in z vnetim sodelovanjem bolgarskega kralja krenili, kakor trdno verujemo, iz ozračja medsebojnega nezaupanja v dobo vedno tesnejšega zblizanja in v skorajšnji bodočnosti najožjega sodelovanja.

Obisk našega ministra zunanjih del v Soliji obeta roditi nove razveseljive uspehe na tem poprišču,

ki jih bo z radostjo pozdravil ves naš narod. V tej nadi nas potrjuje dejstvo, da se tudi med Bolgari vedno bolj uveljavlja spoznanje, da je zgodovina že dokončno presekala vprašanje nekdanj spornega ozemlja na našem jugu in da naš narod niti pedi svoje zemlje ne more odstopiti nikomur.

Govornik je nato razpravljajal

o zvezi, ki se po podpisu rimske pogodbe poizkuša ustvariti v Srednji Evropi

z navidezno nalogo, da se bo njej posrečilo urediti srednjeevropsko vprašanje. Toda bilo bi pametnejše, če bi evropska velika gospoda prepuščala to vprašanje prizadetim narodom samim. Morda bi bilo potem že davno rešeno. Kar se Jugoslavije tiče, varujemo mi svoje in od nikogar ničesar nečemo. Naša miroljubnost je sposobna, da gre v žrtvah do skrajne meje, ne, ker se čutimo slabe, temveč nasprotno, ker se globoko zavedamo svoje sposobnosti in svoje nezlomljive volje, da obranimo v potrebi svoje edinstvo in svojo svobodo do zadnjega diha.

G. minister je nato slikovito pokazal, kako velika mednarodna politika vpliva tudi na razvoj gospodarskih in socialnih razmer

in kako včasih celo odločilno posega v gospodarska vprašanja. Povezovanje gospodarstva s politiko in pa pogrešni nauk, da mora država sama proizvajati in pridelovati vse, kar potrebuje (avtarkija), sta ustvarila vrsto zapletkov, ki so povzročili tudi naši državi ogromno škodo. Kar se je nekdanj razumelo pod pravilnimi gospodarskimi odnošaji med državami, ustaljenost medsebojnega gospodarskega ravnovesja na podlagi dolgoročnih trgovinskih pogodb, spada že skoro v pozabljeno preteklost. Mi živimo danes v dobi najpreprostejše mednarodne trgovine in šestmesečne ali enoletne trgovinske pogodbe predstavljajo že višek.

Politika avtarkije v srednjeevropskih državah in silen padec cen kmetijskih pridelkov na svetovnih tržiščih sta posebno hudo udarila Jugoslavijo, katere gospodarski razvoj je bistveno odvisen od cen in količine na mednarodnem trgu prodanih kmetijskih pridelkov. Borba za mednarodni trg je danes za našo državno politiko ena izmed največjih ali tudi najtežavnejših nalog. Tu je vsak dan računati s hudimi porazi ali na srečo so še vedno mogoči tudi uspehi.

Lep uspeh predstavlja pravkar sklenjena trgovinska pogodba z Nemčijo, ki bo v znatni meri okrepila naš izvoz v to državo ter tako nadomestila izgube na drugih straneh. Za našo dravsko banovino so posebno važne prednosti, ki jih dobiva naš tujski promet in naš izvoz sadja, jaje in hmelja.

Olajšanje našega mednarodnega gospodarskega položaja bi znatno pripomoglo tudi k olajšanju našega nesporno hudega notranjega gospodarskega stanja. Mi preživljamo hude čase produkcijske krize in bomo skoro gotovo morali poseči, in to prav kmalu, po odločnih in velikopoteznih ukrepih,

da omogočimo obnovo ustvarjajočega dela, ki edino more usposobiti naš narod, da najde izhod iz današnjih težavnih časov.

Obstoječa uredba o javnih delih v tem oziru ni zadostno sredstvo. Ona predstavlja v stvari samo državni bednostni sklad, mi pa potrebujemo obširno zasnovan in denarno zavarovan načrt za

velika javna dela, ki bodo dala narodu priliko zaslužka in kruha ter dvignila njegovo porabno sposobnost. Za dravsko banovino sta dve glavni taki vprašanji: naša jadranska železnica in naše ceste.

Govornik je nato razpravljajal še posebej o vplivu uredbe o zaščiti kmeta na razvoj gospodarskega življenja v dravski banovini, o potrebi primerne zaščite našega malega obrtnika in trgovca ter je podčrtal posebno gospodarska vprašanja dravske banovine.

Dr. Kramer je obravnaval tudi delavsko vprašanje ter naslikal prevažno vlogo delavca v našem narodnem življenju.

Borba za zaposlenje našega delavstva, za njegov eksistenčni minimum in za njegovo socialno zaščito je narodna dolžnost vsakega resničnega Jugoslovca.

Podrobno je nato govornik razpravljajal o vprašanju javnih nameštencev v zvezi z nedavno izvršenim znižanjem tako zvanih dvojnih zaslužkov. Načelo, ki je bilo postavljeno, je na sebi gotovo pravično; izšlo je iz samih uradniških vrst. Na žalost pa je pri izvedbi ostalo toliko trdot, da se dostikrat vprašamo, ali krivice ne izjalovijo karisti. Na vsak način jih je treba nemudno popraviti. Namen ukrepov pa je bil gotovo dober, saj je bil ta, da država najde sredstva za zaposlitev mladega rodu,

ki z izpričevali v žepu čaka na ulici, da se mu odprejo možnosti vsaj najskromnejšega kruha.

Zaposlitev mladine je splošno narodno in socialno vprašanje, pred katerim ne sme nihče več zapirati oči.

Prehajajoč na nujna politična vprašanja je govornik najprej razpravljajal

o pomenu zadnje preosnove vlade gospoda Uzunovića.

S svojim izstopom iz vlade sta govornik in njegov prijatelj minister Pucelj prevzela dolžnost še večjega dela na uvrščevanju naše narodne fronte in se tej dolžnosti ne nameravata izogniti. Ako so se ob izpremambi vlade na hitro porodile kavarniške govornice, da znači to tudi popuščanje na narodni fronti, in zbudile razne nade, potem smemo mirno preko teh kavarniških razburljivih razlag. Dosledna jugoslovenska linija ostane nepretrgana in v tem oziru naj razna gospoda opusti vsako upanje na druge čase.

Beseda o bojevniški akciji.

Mnogo razburljivosti v naši javnosti je zadnji čas izzvala akcija tako zvanih bojevnikov. Posamezni shodi te organizacije so izzvali naravnost ogorčenje v širokih vrstah ljudi in čas je, da se tudi o tem reče odkrita beseda. Nihče ne more dvomiti, da so mnogi narodno in npravstveno povsem neoporečni ljudje od početka z najboljšim namenom pristopili k tej organizaciji, in jaz sem zadnji, ki bi komurkoli odrekal pravico, da deluje za povzdigo, za okrepitev in poglobitev jugoslovenske misli med narodom, pa naj bi bil to človek iz vrst naše JNS ali ne. Seveda je res, da imamo za to delo že na razpolago velike, močne in preizkušene vsenarodne organizacije, predvsem naše Sokolstvo, pa tudi Narodno odbrano in vrsto drugih združenj s posebnimi nalogami,

kakor sta Jadranska straža in Družba sv. Cirila in Metoda, po vrhu pa še nešteto naših prosvetnih, strokovnih in stanovskih društev. Kar se tiče pa političnega dela, je to naloga, ki jo more vršiti le po zakonu osnovana politična stranka in ki jo v pravem jugoslovenskem duhu vrši Jugoslovenska nacionalna stranka, v kateri so zbrane do malega vse tvorne sile naroda, zlasti še pri nas v dravski banovini.

Že od samega početka se mi je videla zgradba organizacije bojevnikov zgrešena. Pogoj za članstvo je občna državljanska dolžnost vojaške obveze, kar na sebi vodi do nesporazumov. Pravila organizacije pa imajo čisto politično obeležje: delokrog in sredstva se prav nič ne razlikujejo od delokroga in sredstev politične stranke. Pa to bi še vse nič ne bilo.

ako se ta akcija ne bi pričela posluževati načinov in sredstev, katerih posledica je pravo boljše viziranje širokih vrst, sejanje malodušnosti in pogledu državne politike in sejanje splošnega nezaupanja v ljudi, ki se posvečajo javnim poslom in ki nosijo nasproti narodu odgovornost.

Ze dolge mesece poslušamo grožnje proti korupciji, a slišali še nismo, da bi bil le eden teh govornikov, ki se jim je pri mnogih posrečilo napraviti vtisk, da se v naši državi prav za prav nič drugega ne dela, kakor krade, s prstom pokazal na dejanski primer in da bi se bojevnik res vrgli v borbo proti katerikoli korupcijski zadevi. Ona dva primera, na katera se vedno sklicujejo, sta prav brez njihove zasluge prišla na dnevni red. In to prav iz vrst onih, proti katerim so neposredno ali posredno naperjene bojevniške obtožbe.

Prav gotovo je res, da smo vsi dolžni pomagati pri čiščenju našega javnega življenja. In mi bi gospodom bojevnikom bili hvaležni, če bi ne kazali vedno tja daleč v druge kraje, temveč prst položili na zadeve z ozemlja svojega delovanja, ako zanje vedo. V tem primeru bi njihova borba dobila videz neke resnosti, tako pa

služijo bojevniške rečenice samo kot španska stena brezimnim klevetnikom, ki z raznašanjem najblaznejših govoric izkušajo javnim delavcem odvzeti čast in poštenje, a ki se skrivajo tako spretno, da se zaman trudiš, privedi jih pred sodnika.

Kar široke vrste narodno zavednih Slovencev navdaja še s posebnim ogorčenjem, je dejstvo,

da so se v mnogih krajih protivladovinski punktaški ljudje polastili okvira bojevniške akcije, da pod to krinko poizkušajo zbrati svoje že razbite vrste, ko svoje stare stranke obnoviti ne morejo. To jim je tem lažje, ker

organizacija bojevnikov razen nekaj splošnih rečenic nima izdelanega nobenega stvarnega programa, kar je tembolj obžalovati, ker se na ta način izmika vsaki resnejši obravnavi s prijatelji in nasprotniki.

In naposled: vse «gibanje» je ostalo omejeno na dravsko banovino ter je s tem dobilo povsem po-

krajinski značaj, ki le prerad, tudi proti volji voditeljev, vodi v separatizem.

Jaz sem svoje mnenje povedal odkrito in iskreno. Prepričan sem, da se bridko motijo vsi oni, ki zdaj poizkušajo zlorabljati nesporno rodoljubne namene ustanoviteljev bojevniške organizacije in mislijo, da je mogoča obnova starih časov. Nevšečnosti in zmede, ki tu in tam nastanejo v narodnih vrstah zaradi raznih bojevniških akcij, nas ne morejo spraviti iz ravnotežja. Krepka narodna zavest in smotrno delo organiziranih tisočev in stotisočev naših somišljenikov bosta zlahkoto prešla preko vsega tega na dnevni red.

Za kmečkim hrbtom je varno...

Zaupanje v denarne zavode je osnova, ki nosi vse kreditno poslovanje. Kakor zadnja leta kažejo, je to naziranje povsem pravilno in je našo današnjo denarno stisko v največji meri pripisovati prav pojemanju tega zaupanja. Ker je tako znan glavni vzrok naše denarne zmede, je seveda povsem naravno, da poizkušajo odločilni činitelji na vse načine spet navdati ljudi z zaupanjem v denarne zavode in tako spet vsmeriti vanje denarni dotok. V zadnji številki našega lista smo videli, da hočejo nekateri denarni zavodi napolniti ljudsko zaupanje le v svoje blagajne s tem, da naglašajo katoliški značaj teh zavodov. Prav isti zagovorniki zaupanja v denarne zavode so privlekli novo mamljivo vabo iz svoje ropotarnice. Kmečki denar v kmečko posestvo, je tisto zvižajno geslo, na katerega se naj spet ujame sicer danes že redek kmečki denar. Na ves glas vprijejo in se trkajo na prsi, češ: «Mi smo rešili pred vojno kmeta oderuhov, danes pa nam prav ta okolnost, da smo naložili denar v kmečke grunte, ki so zdaj po zakonu zaščiteni, onemogoča izplačevanje vlog vlagateljem, ki so nam zaupali svoj težko pridobljeni denar.» Vsa jeza in nejevolja vlagateljev se zato obrača proti zaščitenemu kmetu in seveda odreka tem kmečkim denarnim zavodom zaupanje.

Ti denarni zavodi, ki so se skrili tako za kmečki hrbet, pa prav previdno molčijo, da so iz lakomnosti po večjem dobičku nalagali po svojih maticah težke milijone v banke, ki so s kmečkim denarjem vzdrževale dostikrat nezdravo ali vsaj nedonosno industrijo in trgovino. Tako je kmečki vlagatelj z lastnim denarjem podpiral zajedavce

kmečkega stanu, ki so shranjevali čezmerne dobičke na njegov račun, in tujo industrijo, ki je nosila in še nosi iz delavstva in vsega prebivalstva izsesani denar čez mejo in oplaja tako tuje gospodarstvo. Denar, ki so ga naložili denarni zavodi v kmečka posestva, je do zadnje pare varno naložen in se tudi kljub zaščiti vrača nazaj, ker kmet je pošten in gleda, da se čimprej znebi morečega dolga.

Tako so doživeli na primer Iani v Savinjski dolini dobro hmeljsko letino, ki je prinesla hmeljarjem nekaj denarja. Kljub zaščiti so z majhnimi izjemami dolžniki poravnali, če ne že vsega, pa vsaj del dolga. Tudi vlagatelji so dobivali in še dobivajo znatne vsote iz tega denarja.

Tako bi se moglo počasi vrniti zaupanje v te zavode, toda doslej je bilo to zaupanje varljivo. To pa iz naslednjega razloga: Mnogi kmečki denarni zavodi so naložili znaten del vlog, kakor smo že gori omenili, v trgovino in industrijo. Pri marsikateri teh nekmečkih naložb so denarni zavodi izgubili zaupani jim denar po starem kmečkem spoznanju, da tisti, ki visoke obresti obeta, redkokdaj glavnico vrne. Tako so šli v nič težki milijoni dinarjev. To je glavni vzrok težkoč teh kmečkih denarnih zavodov. Ni prav, da ti denarni zavodi o tem čisto molčijo in se skrivajo za pošten hrbet kmečkega dolžnika. Ni v redu to njihovo početje zlasti zaradi tega, ker nosi kmečki dolžnik pri zavodih z neomejenim poroštvom ali neomejeno zavezo še jamstvo z vsem svojim premoženjem za denar, ki se je po krivdi lahkomišelnih naložb načelstev kmečkih denarnih zavodov izgubil v trgovini in industriji ali ga pa v

Soteščan:

17

Dedinja grajskih zakladov

«Takih ljudi ni kaj prida», je vedel Kušar. «Zakaj ne javi oblastvu, da je našel utopljenko.»

«Zato, ker se boji sitnosti in meni, da mu ne bodo verjeli. Kakor kaže, mu je nekdo podtaknil svojo žrtev...»

«Ali meni? Bolj verjetno je, da je Štuc koga podkupil, naj izvede strašno dejanje...»

«Kaj takega bi bil zaupal samo meni, a ni nikdar črnil besedice.»

Približala sta se obrežju reke. Čink mu je pokazal kolibo ter se poslovil. Krenil je nazaj v predmestje.

«Le pojdi, kamor hočeš, si je mislil Kušar. «Zdaj te več ne potrebujem.»

Pred kožo se je ustavil in poslušal. Vsa okolica je molčala. Culo se je le zamolklo šumenje reke.

Koliba je bila motno razsvetljena. Nekje v kotu je morala brleti leščerba, čije medla svetloba se je videla skozi razpoke. Vrata niso bila zaklenjena. Odprla so se na stečaj, čim je Kušar pritisnil na kljuko. Štuc, ki je dremal pri mizi, je planil pokoncu.

«Kaj iščete tukaj?» je spoznal spremljevalca nesrečne mladenke.

«Ali veš, kdo sem?» je stopil Kušar predenj. «Vem. Pa kaj želite od mene?»

«Iščem deklico, ki se je izgubila... Sled me je privedla semkaj...»

«Sled?» je ponovil v zadregi. «Motite se ali pa ste napačno poučeni...»

«Deklica, ki mi je bila izročena v varstvo, mora biti nekje tukaj... Vem, da ni živa, ampak da je mrtva...»

«Tu je ne boste iskali!» Togotno je pahnil od sebe Kušarja, ki je hotel vzeti njegovo leščerbo.

«Proč z rokami!» mu je zapovedal. «Sicer bom rabil orožje.»

Štuc je obstal ter se ni upal geniti. Pred njim je stal mož z orožjem. Preden bo sprožil, bo dobro pomeril. Sam mu ni kos, ker je vajen napadati za hrbtom. Morda bi mu uspelo zunaj v temi... Njegove misli so snovale temne načrte...

Kušar mu je ukazal: «Vzemi luč in pojdi z menoj! Sicer grem v mesto po biriče...»

Možak se je uklonil. Vzel je luč in odprl vrata na reko.

«Pokaži mi njeno truplo», je zahteval, ko sta prišla iz kolibe.

Brez ugovora je postavil leščerbo na brv in pokazal s prstom v vodo pod kolibo. Ob kolu je ležala utopljenka — Kušar jo je spoznal po obleki. Počutil je na brv ter se nagnil, kolikor je mogel, da bi si jo natančneje ogledal. Ni se domislil, da mu preti nevarnost.

Tedaj se je zamajala brv z močnim sunkom. Kušar se je hotel vzravhati, a je nesrečno omahnil. Loveč se z rokami po zraku, je pljusnil v reko. Preden se je mogel okleniti kola, je začutil na hrbtu drog, ki ga je pritisnil v vodo.

«Pusti me, lopov!» je izrekel v borbi z grozovito smrtjo.

«Lahko noč! Kmalu se boš ohladil...»

Iz vode se je čulo pojemajoče grgranje, ki je utihnilo v kričečem šumenju reke.

Štuc je popravil brv ter se zaklenil v kolibo. Roka, s katero je utopil nasprotnika, se je tresla, a njegova črna zavest se je veselila zmage. «Ta vohun me ne bo nikoli več ovadil», se je oddahnil in našel steklenico žganja. Pijača mu je preganjala grozo, ki se mu je vsiljevala. Njegovo zadovoljstvo pa še ni bilo popolno, ker ni mogel zaspati. Spanje bi ga šele pokrepčalo.

Stopinje, ki so se oglasile zunaj kolibe, so ga ponovno vznemirile. Jeli oživel utopljenec? Ne! Tiščal ga je toliko časa, dokler ni izdihnil. Nekdo ga je moral opazovati. Kaj, če so ga zalezovali mestni biriči!

Prišlec ga je poklical po imenu.

«Čink!» — Štuc se je razveselil in odprl tovarišu, katerega je najprej robato ozmerjal.

«Zakaj me psuješ?» se je nalašč začudil.

«Zato, ker si pokazal vohunu moje skrivališče...»

«Preprečil sem, da te ni ovadil oblastvu. Bodi mi hvaležen! Upam, da si se izmazal, kakor se spodobi...»

«Ti si kriv, kar se je zgodilo. Ti ga imej na vesti...»

«Ali si spet kaj napravil?»

«To, kar sem moral. Branil sem se, samo branil...»

doglednem času ne bo mogoče nazaj dobiti. Tako se prav lahko zgodi, da bo moral ta ali drugi kmečki zadružnik, ki je poravnal svoj dolg, plačevati še tuje dolge, ki jih je zakrivilo načelstvo ponajveč iz strankarskih ozirov. Jasno se vidi, da ni šlo načelstvom za kmečke koristi, ko niso nalagala denarja niti v kmečka združna

podjetja, kjer bi prišel celo pri njih polomu kmetu v korist.

Ce hočemo, da se ozdravijo kmečki denarni zavodi, morajo oblastva odrediti, da bodo načelstva denarnih zavodov sestavljena tudi iz vlagateljev, ki razpolagajo s potrebnim premoženjem, ne pa le iz zadružnikov, ki so pogosto celo dolžniki lastnega zavoda.

kot neosnovane zavrnilo. V nekaj primerih pa je ugodilo pritožnikom, ki so skoro vsi pripadniki bivše klerikalne stranke.

Prav umevno je zato, da je «Slovenec» izkoristil to lepo priliko in prinašal več tednov dobesedne odloke upravnega sodišča in tako izpodbujal svoje pristaše za druge volitve. Računal je in računala, toda, žal, le na medvedovo kožo, ker so v vseh občinah, kjer so se doslej vršile druge volitve, zmagale s prav ogromno večino liste Jugoslovenske nacionalne stranke. To je zaprlo «Slovenca» sapo, pa se je kar lepo potuhnil in ni niti z besedo omenil izida teh volitev. Njegov mariborski bratec «Slovenski gospodar», ki trdi, da ni političen list, pa ga je še prekosil, saj še zmerom prinaša dobesedno odloke upravnega sodišča o razveljavljanju občinskih volitev v posameznih krajih.

Pa se bo kdo čudil, čemu počenja to brezplodno dejanje, ki je prav hudo podobno zvonjenju po toči. Kdor je bil vojak, pa ve, da ima vsaka armada tudi tako zvane zadnje čete, ki imajo važno, čeprav nevarno in nevhvaležno nalogo, da krijejo poraženi armadi beg. Tako delo opravlja za bivšo klerikalno stranko njeno mariborsko glasilo, ki s tem dejansko priznava, da je nekaj tako mogočna klerikalna armada za vedno pobita. Ostali so le stari invalidi, ki pripovedujejo otrokom o nekdanji moči stranke, ki je desetletja strahovala naše ljudstvo.

Gasilci v Jugoslaviji dobe enotne uniforme

Ob koncu prejšnjega meseca se je vršila v Beogradu starešinska seja Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije pod predsedstvom starešine g. Josipa Turka. Zvezno starešinstvo je razpravljalo zlasti o novem pravilniku enotnega uniformiranja gasilcev, ki je že uveljavljen.

Ta pravilnik so vse naše gasilske edinice že nestrpno pričakovale in je razumljivo, da je bila njegova objava sprejeta z zadovoljstvom, ker je z njim naposled urejeno vprašanje enotnega uniformiranja vseh gasilcev v naši državi.

Največje izpremembe se nanašajo na označbo činov in obliko čepice. V glavnem ostane kroj, ki je bil doslej predpisan za bivšo Jugoslovensko gasilsko zvezo v Ljubljani, neizpremenjen. Nove čepice so angleške oblike, temnomodre barve in imajo na sprednji strani gasilski znak, ki sestoji iz jajčaste pentljice v državnih barvah, na kateri je državni grb. Iz gorenjega dela pentljice štrle dve prekrizani sekirici in čelada. Oficirski gasilski znak je z zlatom izvezen, medtem ko je za gasilce predpisan sličen znak iz medenine, za gasilce podoficirje pa iz posrebrene medenine.

Dosedanje označevanje činov se odpravi. Po novem pravilniku se nosijo znaki čina na obeh rokavih, a znaki ustanov, pri katerih se dotična

služba opravlja ali na katero se nanaša dotični čin, se nosijo tudi na ramah. Uniforma je temnomodre barve in vojaškega kroja. Sekirice in čelade se smejo odslej nositi le na požarišču; ob vseh drugih prilikah nosijo gasilci čepice in pasove s prekoramniki. Naši gasilci bodo nastopili v novih uniformah na slovanskem gasilskem zboru bratov Čehoslovakov v Opavi.

Na predlog starešine zveze g. Josipa Turka je naklonilo starešinstvo znesek 5000 Din kot podporo rodbinam ponesrečenih rudarjev v Kaknju.

Drugi dan seje je posetil starešinstvo novi minister za telesno vzgojo g. dr. Grgur Andjeljnović. Ob tej priliki mu je starešina g. Josip Turk predstavil vse člane starešinstva in povedal g. ministru težnje in želje celotnega našega gasilstva.

Naposled se je na seji, ki je trajala tri dni, razpravljalo o zboru bratskega češkoslovaškega gasilstva, ki bo v dneh 19., 20. in 21. t. m. v Opavi. Poleg odposlancev Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije in banovinskih zajednic se bo udeležilo zbora tudi mnogo gasilcev iz vseh krajev naše domovine, da bo naše gasilstvo dostojno zastopano na tej veliki gasilski prireditvi.

Junaki, ki krijejo poraženi armadi beg

Razočarani kandidatje, ki so izgubili bitko pri zadnjih za Jugoslovensko nacionalno stranko tako zmagovitih občinskih volitvah, so vložili veliko

število pritožb na upravno sodišče v Celju. Velika večina teh pritožb ni imela ne repa ne glave, zato jih je po skrbni preučitvi upravno sodišče

«Pa kje je sedaj? Ali mi ne zaupaš?»
 «V družbi svoje varovanke...»
 «Mrtev?»
 «Ako bi ne bil jaz njega, bi bil on mene...»
 «Ali si ga ustrelil ali zabodel?»
 «Sunil sem ga v vodo in pritisnil s kolom kakor mačka...»
 Čink ga ni pohvalil, pa tudi ne pogrjal. Rekel mu je samo, da trupli v vodi ne smeta ostati. To pa zato, ker ni prijetno bivati v taki bližini.
 «Pa tudi nevarno je, da bi ju tukaj našli», je dodal v strahu in skrbi.
 «Kdo pa ve, kje naj bi ju iskali?»
 «Ti veš, ga je pogledal nezaupno.
 «Jaz bom tiho», mu je odvrnil.
 «Ali boš molčal? Vedno in povsod, tako, kakor bi ničesar ne vedel...»
 «Štuc, zakaj se bojiš? Jaz te ne razumem. Praviš, da deklina nisi umoril in Kušar te je napadel — moral si se braniti. Torej nimaš ničesar na vesti. Le posrečilo se ti je, da si ga premagal...»
 «I seveda.» Postopač se je nekoliko pomiril. Tovariš mu je svetoval: «Sredi reke, nedaleč od tukaj je nasip, kamor je nanesa voda obilo peska. Tam bi ju zakopala.»
 «Ali mi boš pomagal?» se je razveselil.
 «Seveda. Pa urno se bova zasukala.»
 «Ni treba nama hiteti. Do jutrnje zarje je še tri ure. Opravila bova lahko počasi.»
 Odšla sta tiho iz kolibe. Štuc je zaklenil vrata.
 «Čoln je pripravljen», mu je pokazal kraj, kjer je bil privezan. «Davi sem si omislil novo veslo.»

Noč je spustila na mesto svoje zastore. Luči so ugasnile, na ulici je utihnilo življenje. Ob reki ni bilo več nobenega človeka.

Šla sta po brvi proti čolnu. Štuc je odpel verigo in prijel za veslo. Čoln se je pomaknil h kolibi.

Trupli obeh utopljenecv sta še vedno ležali med koli pod kolibo. Voda je bila tukaj mirna ter se ni bilo bati, da bi ju kam odnesla.

Luč sta postavila na brv ter jo zakrila tako, da se ni videla v mesto. Potem sta zavihala rokave. Krepko sta zagrabila in truplo mrtvega Kušarja je ležalo na dnu v čolnu. K njemu sta položila njegovo varovanko.

Nato sta ugasnila luč in pomaknila čoln v de-ročo strugo.

31.

Valant, mestni oblastnik, in njegov prijatelj Milan sta bila vsa zamišljena in potrta. Kušarja ni bilo odnikoder, kar ju je čedalje bolj skrbelo. «Ali je našel kako novo sled in zašel na ovinke?» sta se resno vpraševala.

«Prosil sem ga, naj mi prinese kako poročilo z Malinja», je tarnal oblastnik. «Kdo ve, kje se je zamudil?»

«Naša prtljaga je še vedno pri 'Belem orlu', je omenil Milan. «Vratar hrani ključ od sobe. Kdo ve, kje je Gizela, moja draga zaročenka.»

«Čudno! Tukaj se dogajajo stvari, katerih ne morem razumeti. Hitro bo treba nekaj ukreiniti.»

Borci proti jetiki bodo zborovali

Od 10. do 13. t. m. bo pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije prvi jugoslovenski protijetični zbor. Prvi dan bo hkratu z otvoritvijo tega pomembnega zbora proslava 25letnice obstoja prvega zdravilišča za pljučno bolne na jugoslovenskih tleh, na Brestovcu pri Zagrebu. Tamkaj bodo istega dne za zdravnike strokovna predavanja, a v Zagrebu zborovanja Društva zdravnikov za pljučne bolezni. Naslednji dan, 11. t. m., se bo nadaljeval zbor v Ljubljani; dopoldne bo ob 11. uri v dvorani okrožnega urada za zavarovanje delavcev otvoritveno predavanje, popoldne ob 15. bodo za širše občinstvo predavanja v dvorani Delavske zbornice, za zdravnike istočasno strokovna predavanja v dvorani okrožnega urada.

«Najprej pojdem v prenočevalnico po prtljago», je sklenil Milan.

«Pri meni je dovolj prostora», mu je oblastnik ponudil shrambo. «Moji služabniki vam bodo pomagali.»

Mladenič se mu je zahvalil za naklonjenost; predvsem mu je ugajalo, ker je oblastnik zasledoval s tolikšnim zanimanjem ves dogodek.

«Tako moram oditi na Malinje», je sklenil oblastnik. «Zaslišal bom graščaka Teodorja zaradi listine, ki jo potrebuje vaša zaročenka. Izjaviti mora, kako je opravila, kdaj je odšla in kaj mu je znano o njenem očetu.»

Milan ga je opozoril: «Graščakovo vedenje je nekoliko sumljivo. Nič mu ne zaupam...»

«Zato se bom prepričal. Poprej ne maram izreči nobene besede.»

Prijatelja sta se ločila. Milan je odšel s služabnikom v mesto po prtljago. Valant pa se je odpeljal na Malinje v nadi, da bo kaj izvedel.

Graščak Teodor ga je sprejel zelo prijazno. Povedel ga je v krasno sobano in sedel tako, da mu je gledal v obličje. Govoril je previdno; poteze njegovega obraza so razodevale zadrego.

«Prišel sem zaradi deklice, ki je bivala tukaj», je začel oblastnik. «Ali se spominjate, kako je prišla na Malinje?»

«Moja pokojna soproga jo je sprejela kot si-rotu», je graščak hitro odgovoril. «Menda so ji pomrli starši, drugega se ne spominjam.»

«Potem pa je nekam odšla ter vas je pred dnevi spet obiskala...»

Naslednjega dne, v soboto 12. t. m., bodo za širše občinstvo od 8.30 dalje predavanja v dvorani Delavske zbornice, za zdravnike istočasno v dvorani okrožnega urada. V soboto popoldne bodo izleti na Bled, Golnik in v Topolšico. V nedeljo bodo strokovna predavanja za pljučne zdravnike v Topolšici.

Ves zbor je torej zamišljen v znatnem obsegu. Zelo potrebno je tako. Pomislimo, da vsako leto umrje v naši državi okrog 50.000 ljudi za jetiko in da jih je okrog četrt milijona kužno bolnih in nevarnih za druge v okolici. Nadaljnjih več sto tisočev pa je skrito bolnih, to je, nimajo še redno kužnega izmečka, a potrebujejo zdravljenja.

Številne smrtne žrtve za jetiko, gorje, ki ga povzroča med nami jetika, brezdelje, ki ga zaradi nje neprostoovoljno praznujejo oboleli, in vse milijarde narodnega premoženja, ki se izgube zaradi te bolezni, so bistveni nagibi za prireditve obsežnega in pomembnega zbora proti jetiki.

Ves spored tega zbora je prav za prav namenjen trem vrstam poslušalstva.

Širšemu občinstvu, ki naj v predavanjih in v nazorni razstavi dobi vpogled v postanek, razvoj, zdravljenje in kužno nevarnost jetike. Saj je potrebno, da v borbi proti jetiki ne sodelujeta le bolnik in zdravnik, temveč vsi činitelji, ki se morajo brigati za zdravje naroda, in vsak poedinec med nami. Nikogar namreč ni, ki bi ne bil večkrat okužen po klicah jetike in ki ne bi obolev vsaj z rahlimi bolezenskimi sledovi in občutki. Prav tako ne najdeš med nami nikogar, ki bi se mu ne bi bilo treba varovati okužitve in ki bi nikdar ne mogel zboleti. V zdravju in boleznih imamo mi vsi važne dolžnosti do sebe in bližnjega. Vse to zlasti velja za jetiko.

Druge vrste poslušalci so vsi oni činitelji, od katerih pobude in delovanja ne le po službeni dolžnosti, temveč tudi po vesti je odvisno toliko narodnega zdravja! To so javna oblastva in ustanove, ki jim je skrb za zdravje državljanov službena dolžnost. Ali ni žalostno, da nam že leta in leta bridko primanjkuje bolniških prostorov za jetične?

Tretje vrste poslušalci na zboru bodo zdravniki, praktični in strokovni.

Nedvomno največje priznanje zaslužijo prireditelji tega zbora, ki naj nam prinese tudi novih pobud v borbi proti jetiki.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

«Prišla je po neko listino, pa se ni dolgo mudila...»

«Od takrat je ni več... Izginila je kakor senca...»

«Izginila?» Graščak je poskočil od začudenja.

«Vam so znane razmere bolje kakor meni», je nadaljeval oblastnik. «Nedvomno ste poznali njenege očeta.»

«Deklica je prišla k nam šele potem, ko ji je umrl oče...»

«Ali nimate neke listine, v kateri je navedeno, kdo so bili njeni starši?»

«Prosila me je, naj jo poiščem...»

«Pa ste ji ugodili?»

«Treba bi bilo premetati kupe starega papirja...»

«Tista listina je važna», je poudaril oblastnik. «Potrebujemo jo zaradi uradne ugotovitve...»

«Tedad jo moram poiskati.» Graščaku se je poznalo, da ni tako mislil, kakor je bil izgovoril.

«Poiščite jo čimprej», je prosil oblastnik.

Graščak mu je moško obljubil. Hitro pa je dostavil: «Čemu vam bo listina, ako ni mladence...»

«Deklice bomo našli. Kdaj je bila pri vas? Ali je odšla sama brez spremstva?»

«Sama», je odvrnil hladno, kakor bi ne bilo vredno o tem govoriti. «Prišla je, ko se je že mračilo.»

«Zakaj je niste pridržali čez noč?»

«Prosil sem jo, naj ostane. Pa je odklonila.»

«Preskrbeli bi ji bili vsaj spremljevalca...»

Politični pregled

Važen dogodek tega tedna je

obisk našega ministra za zunanje zadeve g. Bogoljuba Jevtića v Sofiji.

G. minister je prišel s spremstvom v Sofijo 7. t. m. in je bil svečano sprejet že na bolgarski obmejni postaji Dragomanu. Ko se je pripeljal s posebnim vlakom na sofijsko postajo, so ga pričakali predsednik bolgarske vlade in zunanji minister g. Mušanov z ostalimi ministri, predsednik narodnega saborja (bolgarske narodne skupščine) g. Malinov s podpredsednikoma Popovom in Daskalovom, odposlanca bolgarskega kralja Borisa kraljevi svetnik Grujev in kraljevi pobočnik Panov in številni drugi odličniki. Sprejem je bil navdse svečan in prijateljski. Postaja je bila okrašena z jugoslovenskimi in bolgarskimi zastavami. Peron je bil poln tudi drugega sofijskega občinstva, ki je pozdravljalo našega g. Jevtića. Enako je bila pred postajo in na ulicah, ki so bile vse okrašene z zastavami, ogromna množica ljudi.

Opoldne je

Nj. Vel. kralj Boris sprejel ministra g. Jevtića v avdijenci,

ki je trajala do 13.30. Potem pa so se pričela posvetovanja med Mušanovim in Jevtićem. Zvečer sta Mušanov in njegova soproga priredila svečano večerjo, med katero je Mušanov nagovoril Jevtića s prijateljskimi besedami in poudarjal, da je želja obeh narodov, da se ustvarijo med njima tesnejši prijateljski odnošaji. Enako je odgovoril minister Jevtić in naglasil, da sta oba vladarja pokazala pot, po kateri se razvija politika obeh držav v skladu z miroljubnimi željami jugoslovenskega in bolgarskega naroda.

V torek sta

g. Mušanov in g. Jevtić uspešno končala razgovore,

ki so se vršili vsekozi v znamenju zaupanja in prisrčnosti. Uspeh razgovorov je, da smo zdaj na najboljši poti k političnemu sporazumu in k tesnejšemu gospodarskemu sodelovanju obeh bratskih držav. Sofijski časopisi splošno z zadovoljstvom pišejo, da je začetek dober in da so prvi koraki za prijateljstvo med obema državama storjeni. Zvečer je minister gosp. Jevtić zapustil Sofijo.

«Na to res nisem mislil», se je izgovarjal. «Sicer pa, mar sem jaz njen varuh?»

Oblastnik se ni hotel dalje razgovarjati. Graščak se mu je zameril, ker ni pokazal sočutja do nesrečne sirote. «Človek, ki se tako odurno vede, ni vreden zaupanja. Milan ga je pravilno ocenil.»

«Tega ošabnika bo treba še potipati. Njegovo srce je trdo ko železo. Veljavo mu dajeta le bogastvo in naslov, katerega ne zasluži. Vse drugo je puhlo in prazno.»

Tako je sklepal oblastnik na poti iz Malinja. Zadeva se mu je videla čedalje bolj sumljiva. Usoda nesrečne Gizele je bila zavita v temo. Zasedovanje je bilo treba hitro urediti.

Ukazal je vozniku, naj zapelje pred mestno stražnico. Tu je bila nastanjena varnostna straža, kjer so sodelovale najboljše varnostne moči, kar jih je bilo v deželi. Florin, tako je bilo ime načelniku, se je bavil z najbolj zamotanimi dogodki. Uspeh mu je bil vedno zagotovljen.

Gregor plemeniti Valant je bil pri čuvvarjih javnega reda redka prikazen. Ukaze so raznašali njegovi služabniki in biriči. Kadar je bilo kaj važnega, tedaj je poklical onega, kateremu je najbolj zaupal. O Gizeli pa je hotel z načelnikom sam osebno govoriti.

Florin se je vzravnal in odprl ušesa.

«Nekaj izredno važnega me je privedlo do vas», je začel oblastnik. «Vem, da se ne bojite nobenega truda, kadar je treba opraviti kako težavno delo.»

Atenski list «Proja» objavlja izjavo, ki jo je podal njegovemu beograjskemu dopisniku jugoslovenski zunanji minister gosp. Bogoljub Jevtić. G. Jevtić je najprej izrazil zadovoljstvo nad tem, da je Grčija sodelovala na zagrebškem velesojmu in da je pri tej priliki posetil Jugoslavijo grški minister za narodno gospodarstvo g. Pesmazoglu.

Med našima dvema državama, je rekel dalje gosp. Jevtić, je mnogo skupnih koristi. Ne na eni in ne na drugi strani ne manjka volje, da se obstoječe vezi med Grčijo in Jugoslavijo še bolj poglobijo. To bomo dosegli postopno. Treba pa je tudi upoštevati, da se razne panoge narodnega gospodarstva teh dveh držav medsebojno izpopolnjujejo. To je razlog več za tesnejše gospodarsko sodelovanje.

Prehajajoč na balkanski sporazum je dejal g. Jevtić med drugim:

Balkanski sporazum je sporazum miru, ki ima edini smoter, da zajamči neizpremenjene meje na Balkanu.

Podpisali smo ga, zavedajoč se njegovih posledic in njegovega velikega pomena. Trdno pa tudi verujemo, da je ta sporazum le še bolj okrepil prijateljske vezi, ki so že obstajale med balkanskimi državami. Da Bolgarija ni pristopila k temu sporazumu, ni krivda onih, ki smo ga podpisali. Mi vsi želimo,

da bi bil ta sporazum izpopolnjen tudi še s sodelovanjem Bolgarije.

Tudi je netočno naziranje, da bi posamezne države vodile nasproti Bolgariji politiko, ki bi bila v nasprotju z obveznostmi, ugotovljenimi v medsebojnih odnošajih.

Vse balkanske države žele biti v prijateljskih odnošajih z Bolgarije. Prav posebno pa Jugoslavija,

kar pa nikakor ne pomeni, da pojmuje in želimo to prijateljstvo tako, da bi bilo na škodo naših sosedov. Naša politika v tem pogledu ni nasprotna smotrom sporazuma, niti ne predstavlja opuščanja odnošajev z ostalimi balkanskimi državami, s katerimi smo preko balkanskega sporazuma ustvarili skupno fronto. Jugoslavija bo vedno prijateljsko razpoložena tako nasproti Grčiji kakor nasproti vsem ostalim balkanskim narodom. Jugoslavija ne bo nikdar pristala na to, da bi vodila tako zunanjo politiko, ki bi povzročala težkoče sosedom. Upam, da se bom kmalu sestal z

Načelniku je ugajala pohvala odličnega gospoda. Vedel je, da ga čaka odlikovanje, ako se bo dobro odrezal.

«Poslušajte!» je nadaljeval oblastnik. «Pred dnevi je prišla k meni neka deklica, ki je trdila, da je nečakinja graščaka Roberta z Robovja. Prosila me je, naj ji izdam potrdilo, ker ji dedščine po stricu nočejo priznati. Izpodrinila jo je namreč neka tujka, ki je dokazala sorodstvo, ter se polastila njenega premoženja.»

Florin si je zapisal njegove podatke.

«Takega potrdila pa deklici nisem mogel izdati, čeprav ne dvomim o njeni poštenosti in o resničnosti njene trditve. Sklicevala se je na graščaka Teodorja z Malinja, kjer je bivala nekaj časa. Tam naj bi bila shranjena njena listina, katero sem ji obljubil uradno overiti. Odšla je ponjo, a se do danes ni vrnila. Pogrešamo tudi njenega spremljevalca, ki je odšel takoj za njo na poizvedovanje.»

Načelnik si je gladil brado. «Morda je graščak v kakih zvezih z njeno dedščino...»

Oblastnik je zanikal: «Gizela je svojem stricu edina sorodnica; samo ona ima pravico do dedščine grajskih zakladov.»

«Potem ima vse tajno ozadje. Pozornost bo treba obrniti na Malinje. Graščaka moramo previdno opazovati.»

«Graščakovo vedenje ni takšno, kakršno bi moralo biti», je sodil oblastnik. «Odgovarjal mi je predrzno, kakor bi bil govoril s svojim oskrbnikom.»

(Vale prihodnjič.)

grškim zunanjim ministrom g. Maksimosom, in trdno sem prepričan, da bo balkanski sporazum skoro postal last vseh balkanskih narodov.

Beograjski gospodarstveniki

pripisujejo pravkar sklenjeni trgovinski pogodbi z Nemčijo veliko važnost v pogledu nadaljnega razvoja medsebojnih gospodarskih odnošajev.

Kakor se doznava, temelji pogodba na načelu medsebojnega pospeševanja izvoza s tem, da je priznala Nemčiji za izvoz jugoslovenskih kmetijskih pridelkov v Nemčijo take ugodnosti, da se more upravičeno pričakovati precejšnje povečanje našega izvoza v Nemčijo. Jugoslavija je nasprotno priznala ustrežajoče ugodnosti za uvoz nemških industrijskih izdelkov, zlasti takih, ki jih doma ne izdelujemo. Koristi domače industrije so v polni meri zavarovane. Posebno važnost polagajo gospodarski krogi na ustanovo posebnih odborov tako v Jugoslaviji kakor v Nemčiji, ki naj v stalnem medsebojnem stiku preučujejo razvoj medsebojnih gospodarskih odnošajev ter se dogovore o vseh ukrepih, ki bi jih bilo treba izdati na eni ali drugi strani v svrhu še večje poglobitve medsebojne izmenjave blaga.

Istočasno s trgovinsko pogodbo sta bili

sklenjeni tudi konzularna pogodba in pogodba o medsebojnem pospeševanju tujškega prometa.

Posebne važnosti za Jugoslavijo je pogodba o tujškem prometu, ki ustvarja pogoje za uspešen razvoj tujškega prometa med obema državama. V Nemčiji so dosedaj strogo devizne določbe zelo ovirale posel naših tujsko-prometnih krajev. S sklenitvijo te pogodbe pa je Nemčija pristala na to, da omogoči vsakemu nemškemu državljanu, ki hoče posetiti jugoslovenska kopališča ali zdravilišča, da more brez posebnih težkoč ponesti s seboj do 700 mark, to je okrog 13.000 Din. Zato

smemo upravičeno pričakovati, da se bo letos dotok tujcev iz Nemčije znatno povečal.

Vse tri pogodbe stopijo v veljavo 1. junija. Kakor je izjavil novinarjem vodja nemškega zastopništva, načelnik nemškega gospodarskega ministrstva g. Sarnow, polaga prav tako tudi Nemčija na trgovinsko pogodbo z Jugoslavijo veliko važnost.

Kakor poročajo iz Beograda, so bila v do-
sedanjih razgovorih

med Beogradom in Sofijo končana pripravljala dela za pričetek trgovinskih pogajanj

med obema državama. Bolgarsko odposlanstvo za trgovinska pogajanja z našo državo je že odpotovalo v Beograd.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Na ljubljanskem živinskem sejmu 2. t. m. so se trgovali za kilogram žive teže: voli I. po 4 do 4.50 Din, II. po 3.50 do 4 Din, III. po 3 do 3.50 Din; krave debele po 2.50 do 3 Din, klobasarice po 1.50 do 2.50 Din; teleta po 5 do 6 Din. Prasci za rejo, 6 do 12 tednov stari, so se prodajali po 130 do 210 Din.

SVINJE. Na mariborskem svinjskem sejmu so bile naslednje cene: mladim prašičem, starim: 5 do 6 tednov 70 do 80 Din, 7 do 9 tednov 100 do 120 Din, 3 do 4 mesece 200 do 220 Din, 5 do 7 mesecev 250 do 300 Din, 8 do 10 mesecev 400 do 450 Din, 1 leto 580 do 650 Din. En kilogram: žive teže 6 do 6.50 Din, mrtve teže 9 do 9.50 Din.

ŽITO. Vesti o žetvi so vedno bolj neugodne. Medtem ko imamo v naših krajih dovolj dežja, vlada v Vojvodini že dalje časa huda suša. Zato kaže letina slabo, posebno v Banatu. Položaj v Bački je spet nekoliko boljši. Pšenica je v klasju, dežja pa ni odnikoder. Sicer se dá še veliko popraviti, če v kratkem pride dež. Podobne vesti prihajajo iz Madžarske in Rumunije. Na našem tržišču se cene stalno dvigajo.

VINO. Tudi maj ni prinesel zaželenih živahnosti v vinski trgovino. Zaradi tega so cene ostale stalne, namreč 4.50 do 5.50 in tudi 6 Din za rdeča in črna vina in 4 do 5 Din za bela nova mešana in 5.50 do 7 Din za sortirana nova in starejša vina. V zadregi so od prometnih zvez oddaljeni vinogradniki, ker nimajo dobrih odjemalcev, še manj pa denarja za nakup galice in žvepla. Zato so v takih krajih cene vinu razmerno še vedno nizke. Trta lepo odganja, nastavek je pa zelo različen, ponekod obilen, ponekod spet prav redek. V splošnem ni posebno razveseljiv.

HMELJ. Iz Savinjske doline poročajo, da hmeljska rastlina pri ugodnem vremenu dobro napreduje. V kupčiji je zadnje dni opažati nekaj več živahnosti. Cene, ki so zadnje tedne po-

puščale, so se spet nekoliko okrepile ter se plačuje zdaj 35 do 45 Din za kilogram. Množine še neprodanega blaga pa so neznatne. Tudi v Nemčiji je nastopilo na tržišču pretekli teden živahnejše razpoloženje in je spet več povpraševanja za izvoz. Kakor je videti, bodo v Nemčiji strogo zasledovali one hmeljarje, ki se ne bodo držali predpisov glede omejitev hmeljskih nasadov. Uničili bodo na račun hmeljarjev vse nove nasade, za katere niso bila izdana predpisana dovoljenja. — Po najnovejših podatkih je bilo iz Češkoslovaške od septembra lanskega leta do konca letošnjega marca izvoženih 78.114 stotov po 50 kg hmelja, medtem ko je v istem razdobju prejšnje sezone znašal izvoz 101.690 stotov. Precej se je dvignil izvoz v Združene države, ki je znašal 13.893 (v istem razdobju zadnje sezone 4423) stotov; v ostalem pa je bilo izvoženo v Francijo 16.490 (22.866) stotov, v Nemčijo 12.374 (17.471) stotov in v Belgijo 11.215 (18.250) stotov. — Kakor računajo v strokovnih krogih, bo mogoče do nove kampanje izvoziti v Ameriko še 2000 stotov, v ostalo tujino pa 6000 stotov. Potrebo domačega konsuma pa renijo do nove letine še na 3000 stotov. V celoti obstajajo torej prodajne možnosti za najmanj 11.000 stotov, medtem ko znašajo še neprodane zaloge lanskega pridelka le 6000 do 7000 stotov.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (k spodnjim tečajem se prišteje še premija 28-5 %):

- 1 nizozemski goldinar za 23-16 do 23-27 Din;
- 1 nemško marko za 13-45 do 13-59 Din;
- 1 angleški funt šterling za 174 do 176 Din;
- 1 ameriški dolar za 33-78 do 34-06 Din;
- 100 francoskih frankov za 225-71 do 226-83 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 142-23 do 143-09 Din;
- 100 italijanskih lir za 290 do 293 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kliringu po 9-30 do 9-43 Din. Vojna škoda se je zaključevala po 307 do 309 Din.

Sejmi

- 14. maja: Gradac, Rajhenburg, Poljčane, Olimlje, Velenje, Stična, Vinica;
- 16. maja: Moravče, Kočevska Reka, Studenec, Pilštanj, Lukovk;
- 17. maja: Lašče, Vesela gora, Artiče, Ljutomer;
- 19. maja: Sv. Gora nad Podsredo, Bogojina, Sveti Lenart v Slovenskih goricah.

RICHARD VOSS DVA ČLOVEKA

«Gospod, daj mi močil! Napravi me močnega, Gospod! Gospod! Tebe kličem! Poglej, tvoj ljubi Sin je bil križan za vse človeštvo — jaz pa se hočem pribiti na križ zaradi e n e g a s a m e g a človeka. Sprejmi milostno svojo žrtev!

V zamaknjenosti mučenika si je prebodel noge in roke. Žeblje si je zasadil v rane. Ves s krvjo oblit je legel na križ. In s kladivom je zabil žeblje v les.

To se mu je posrečilo le na nogah in na levi roki. Morda je potem izgubil zavest.

Toda še enkrat se je vendar moral zbuditi. S poslednjo, pojemajočo močjo si je moral zadati sunek z bodalom v levo stran...

Izkrvavel je na križu kakor daritveno jagnje: «Po meni — za mene!»

Ves s krvjo oblit, kakor bi bil morilec, je odnesel pater Pavel truplo iz kapele. Kakor bi bil morilec, so se vsi umikali pred njim. Kakor bi bil res morilec, je samega sebe obtoževal:

«Po meni — za mene!»

Ni zapustil mrtveca. Umil ga je in oblekel. Položil ga je v rakev. Bedel je pri njem. Grob mu je izkopal. Toda — molil ni zanj.

Če je bilo temu mrtvecu potrebno, da bi kdo za njegovo dušo molil in mašo bral — potem ni

nad vse dobrotljivega Boga. Tudi ne nad vse pravičnega.

Prečastiti prelat je bil dober gospod. Toda — samomorilecu ni dovolil krščanskega pogreba. Drugače pač ni šlo.

Pater Pavel je hotel zakričati. Dvigniti se je hotel proti ukazu svojega višjega in se upreti. Toda ostal je miren. Mrtvi mladenič je komaj mogel biti mirnejši zaradi svojega nekrščanskega pogreba. In spet je premišljal:

Če bi nekrščanski pogreb škodoval njegovemu duhovnemu odrešenju, potem — ni nad vse dobrotljivega in nad vse pravičnega Boga!

Šel je k prečastitemu prelatu, ponižno ga je pozdravil in ponižno prosil:

«Dovolite mi, da mrtveca pokopljem jutri zrana. Sam. Saj je storil svoje dejanje zaradi mene — za mene. Samo po meni in za mene.»

Prošnja mu je bila uslišana. Ko je hotel dvigniti rakev na voz in jo odpeljati ven, so se zbrali samostanski učenci. Čisti, dobri mladeniči so nesli dobrega in čistega h grobu. In ko se je pogreznil mrtvec v jamo ob pokopališkem zidu, je splavala proti vrhovom gorá, proti nebu, ki je žarelo v jutrnji zarji, svečana pesem namestu blagoslova.

«Miserere!» mojstra iz Palestine so zapeli pevci, ki je v smrti onemel.

«Prečastiti gospod prelat! Deček je umrl po meni in za mene. Pravite, da je njegova duša zaradi smrtnega greha iztrgana nebesom, ker se je

sam končal. Vi morate to že vedeti. Samo to pomislite, da je njegov greh moj greh. Kakor ste kaznovali njegov zločin na njegovem mrtvem telesu in mu prepovedali cerkven pokop, tako mora zdaj vaša visoka pravica kaznovati tudi moj greh na mojem živem telesu. Duša za dušo! Cerkev sem ukradel dušo. Zato ji moram zdaj vrniti drugo. To bom storil. Poznam dušo, ki zametava cerkev in ki jo bom cerkvi pridobil. Razen tega je tam kazenski zavod našega reda za grešne duhovnike in menihe. Zato bo tisti kraj zame kar pravo mesto. Izrecite nad menoj svojo pravico in pošljite me tja za kazen mojih grehov.»

In on, ki je zahteval kazen, je dobil odgovor:

«Ti boš moral Bogu pridobiti dosti duš, moj sin Pavel. Tudi grozodejstvo nesrečnega dečka je dokazalo, kakšna moč nad dušami ti je bila dana. Red ima s teboj visoke namene. Od korarja svetega Avguština v lateranski kongregaciji se boš povzpел do najvišjih svojega reda.»

In počašteni mož je začutil, kako mu je kri zalila srce. Čul je v svoji duši izkušnjavca, ki mu je šepetal: «Moč, gospostvo. Gospostvo boš!»

Molče je nekaj časa stal, potem pa dejal z glasom, ki je bil od razburjenosti ves hripav:

«Pustite me, da dobim oblast najprej nad t o e d i n o dušo! Kakor bi klečal pred vami pri spovedi, vam priznavam, da moja duša ne bo prej našla miru, dokler se to ne bo zgodilo. Potem me izberite za drugo veliko delo. Potem odločajte nad menoj. V vsem bom pokoren. Danes pa v ponižnosti moledujem: naložite mi za kazen, da

Kratke vesti

— Vozila z ozkimi platišči. Z uredbo o zaščiti javnih cest, ki je stopila v veljavo 17. junija 1929., je bilo določeno, da se ne smejo več izdelovati nova tovorna vozila s platišči, ožjimi od 6 cm, in da se mora na obstoječih tovornih vozilih izvršiti izmenjava platišč v smislu člena 18. V treh letih po tem roku se tovorna vozila s platišči, ožjimi od 6 cm, ne smejo več uporabljati na javnih cestah. V «Službenih novinah» je zdaj objavljen zakon o izpremembah in dopolnitvah uredbe o zaščiti javnih cest, ki je bil sprejet v narodni skupščini 22. novembra 1932. S tem zakonom se izpreminja določba člena 38. uredbe v toliko, da se mora izmenjava platišč na obstoječih tovornih vozilih v smislu člena 18. uredbe izvršiti do dne 31. decembra 1934. Člen 18. pa določa, da štirikolesno vozilo z nečisto težo do 1200 kg ne sme imeti ožjega platišča nego 6 cm, štirikolesno vozilo z nečisto težo do 2000 kg ne ožjega platišča nego 8 cm, štirikolesno vozilo do 3500 kg ne ožjega platišča nego 11 cm in štirikolesno vozilo preko 3500 kg ne ožjega platišča nego 16 cm. Pri dvokolesnem vozilu z nečisto težo do 750 kg ne sme biti platišče ožje nego 6 cm, pri dvokolesnem vozilu z nečisto težo preko 750 kg pa ne ožje nego 11 cm.

— Pred trgovinskimi pogajanjmi z Italijo. Kakor poročajo iz Beograda, je v zvezi s povišanjem italijanskih carin na les italijanska vlada pripravljena priznati pod gotovimi pogoji našemu lesu slično ugodnost, kakor jo ima Avstrija, in je že pozvala našo vlado, da določi zastopnike za pogajanja v Rimu. Naše zastopništvo, ki mu bodo dodeljeni strokovnjaki iz vrst naših lesnih izvoznikov, bo v kratkem odpotovalo v Italijo.

— Omejitve uvoza sadja in zelenjave v Avstrijo. V vrstah naših pridelovalcev sadja in zelenjave je nastalo veliko razburjenje, ker se je razširila vest, da bo Avstrija ponovno znižala uvozni kontingent za naše sadje in našo zelenjavo. Že lani je Avstrija znižala ta kontingent, tako da je bil naš izvoz sadja in zelenjave v Avstrijo že znatno omejen. Novo znižanje naj bi znašalo 25 odstotkov dosedanjega kontingenta.

— Tečaj za precepljanje kostanja v Zgornjem Gaberniku (Pečica) priredi sresko načelstvo iz Šmarja pri Jelšah 13. t. m. ob 14. pri Alojzu Zorinu. Zbirališče pred Damšetovo gostilno ob 14.

bom moral iti v divje Dolomite k svojim bratom, ki tam služijo kazen. Naj se tudi jaz pokorim.»

Zgodilo se je tako... In zdaj je korakal pater Pavel po samotnih divjih poteh navkreber, više in više. Toda bremena na svoji duši ni mogel pustiti v dolini. Šlo je z njim skozi vse njegove misli in čute, skozi vso njegovo molitev in pokoro. Ostalo je pri njem in bilo odtlej njegov tovariš za življenje, čeprav je bil določen, da se bo povzpел na najvišje vrhove cerkve, da bo gospod in gospodovalec duš.

«Po meni, za mene... Po meni za cerkev, po meni za Boga, po meni za večno blaženost duše.»

Moral je pomisliti, koga je prav za prav menil?... Mrtvega dečka?... Ne, ne! Menil je njo: Judito Platterjevo. Koga drugega naj bi bil imel v mislih kakor njeno dušo, ki se je odvrnila od cerkve, ki ni nikoli poiskala Boga v njegovem domu, ki je imela svojega Boga. S svojimi besedami je mislil dušo, ki se ni brigala za večno srečo. Nektarsko dušo Judite Platterjeve je hotel dati kot spravno žrtev za drugo dušo.

Tako je obljubil svojemu višjemu, tako se je samemu sebi zaobljubil. In zdaj je stopal više in više proti skalnati steni Dolomitov, ki je postala njen svet, od nje ustvarjen, z močjo njene volje. Ustvarjen po njeni lastni moči, kakor je nameravala že kot otrok.

Zdaj jo bo s svojo voljo, s svojo močjo prisilil —

DOPISI

GORENJI LOGATEC. Predzadnjo nedeljo odigrana žaloigra «Vest» pomeni za tukajšnjega Sokola velik napredek. S to igro bi se marljivi igralci lahko postavili tudi na mestnih odrih. Igralcem vse priznanje! — Dne 10. t. m. ob 15. bo prijateljski sestanek pristašev JNS v gostilniških prostorih Urbančiča Franca v Gorenjem Logatcu. Sestanka se udeleži tudi narodni poslanec g. dr. Rape.

MALA NEDELJA. V nedeljo 13. t. m. priredi sokolska četa zanimivo narodno igro «Tihotapec». Začetek ob pol 16. uri. Pridite v nedeljo v malonedeljski Društveni dom! — Istega dne po rani maši bo predaval br. Pušenjak o gospodarstvu. Vabljeni!

MOJSTRANA. Dne 12. avgusta se bo pri nas vršil okrožni nastop gorenjskega sokolskega okrožja ob enem z razvitjem prapora in proslavo dvajsetletnice obstoja našega Sokola. Vabimo že zdaj prijatelje Sokolstva, da se proslave polnoštevilno udeležijo!

DOMAČE NOVOSTI

* **Novi predsednik upravnega sodišča v Celju.** S kraljevim ukazom je upokojen predsednik upravnega sodišča v Celju g. dr. Prenj. Za novega predsednika je imenovan načelnik v ministrstvu za notranje zadeve, dr. Janko Bedeković.

* **Dva uspela shoda JNS v okolici Ptuj.** Predzadnjo nedeljo sta se vršila dva lepo uspela shoda JNS. Prvi je bil ob 8. zjutraj v Majšpergu. Prostor Svaršnikove gostilne so bili mnogo premajhni, da bi sprejeli vse poslušalce. Tudi na Ptujski gori, kjer se je vršil shod istega dne ob 11. v Horvatovi gostilni, je bil zelo dober obisk. Shod v Majšpergu je vodil predsednik občinske organizacije gospod Vrečko, na Ptujski gori pa g. dr. Peče. Na obeh shodih je poročal narodni poslanec g. Lovro Petovar o zadevah, ki zanimajo kmečko ljudstvo. Razpravljal je dalje v vzrokih gospodarske stiske, o bednostnem skladu, o trgovinskih pogajanjih s tujimi državami, o zunanji politiki in o izvozni in uvozni politiki. V imenu sreske organizacije je poročal tajnik g. dr. Fermevc, ki je navzočne izpodbujal k delu in pri-

stopu k stranki. Po shodih se je povsod razvila živahna debata. Zborovalci so izrekli narodnemu poslancu razne prošnje in želje. Narodni poslanec g. Petovar je odgovarjal na stavljenja vprašanja in podajal potrebna pojasnila.

* **Radikalno-socialne stranke je konec.** Kakor znano je notranje ministrstvo svoječasno odobrilo osnovanje radikalno-socialne stranke. Ker pa sedaj voditelji stranke niso mogli izpolniti določb društvenega zakona in niso zbrali potrebnega števila pristašev, je ministrstvo notranjih zadev odobrilev stranke odklonilo in prepovedalo njeno nadaljnje delovanje.

* **Izseljenski povratniki iz Holandskega,** ki so prispeli 28. aprila v Ljubljano, se pozivajo, da predlože izseljenskemu nadzorniku v Ljubljani (ako tega še niso storili) takoj posebna uradna potrdila pristojnih občin, da je v Ljubljano poslano pohoštvo njih osebna last, da je bilo rabljeno in da se bo rabilo tudi v domovini v hišnem gospodinjstvu. Schlamberger in Plošnik, ki se nista oglasila pri izseljenskem nadzorniku, se na to še posebej opozarjata. Brez takih potrdil se ne more izposlovati oprostitev carine. Zadeva je nujna, ker je treba plačati vsak dan železniško ležarino.

* **Posebne vrste loterija.** Pod imenom prvi jugoslovanski swepstake se vrši velika loterija na konjske dirke, katero vodi Udruženje vojnih invalidov po načinu, kakor je to razširjeno zlasti v Angliji. Vsaka srečka stane 10 Din in velja za vsa žrebanja. Stavi se na konjsko dirko Dunavskega kola jahačev, ki bo nekako sredi junija v Beogradu. Sedem dni pred to dirko se izžreba toliko števil, kolikor bo priglašeni konj na dirko. Izžrebane številke stavijo na glavne tri premije, od katerih znaša prva 35 %, druga 10 %, tretja 5 % celotne vsote od prodanih srečk. Naslednji dan po derbiju pa se izmed vseh prodanih srečk izžreba še 200 dobitkov, in sicer dobi vsak $\frac{1}{200}$ vsega ostalega denarja. Izid bo objavljen v listih in prav tako dan pred tekmo. Žrebanje bo pod državno kontrolo. Premije se izplačajo v gotovini in v vrednostnih papirjih. Vrednostni papirji se bodo obračunali po dnevnem kurzu. Srečke prodajajo vse krajevne organizacije invalidov pa tudi mnoge trafike. Razposlane so vsem večjim uradom, ker so to loterijo priporočila tudi že skoro vsa naša ministristva. Kupujte te srečke, ki vam prinesejo lahko srečo in gredo v korist našim vojnim žrtvam!

In docela prepričan je bil, da bo Judito Platterjevo «prisilil». Vendar ni hotel ukloniti njenega srca pred svojim srcem, ampak le njeno dušo pred Bogom. Oziroma pred Božjo cerkvijo.

Stopal je navkreber... Zdaj je spet vdihaval isti zrak kakor ona in nad njegovo glavo se je svetlikalo spet isto nebo kakor nad njeno. Če postaja v teh višavah veter vihar, ki ruje ogromne smreke in drobi skale, je še bolje, bolje zanj in za njo. Za njegovo in za njeno dušo so gorski viharji pravi element; saj so jima vendar prav toliko kakor dihanje in življenjsko veselje. Naj divja okoli njiju dolomitski jug — jug duš — enega izmed njiju ne bo mogel pripraviti do tega, da bi omahnil. In ta eden je mož, duhovnik.

Kakšen veličasten svet! Prav tak, kakor je zdaj, je bil že pred tisočletji: globoke kotline, črne od temnih jelk. V prepadih šumenje penečih se hudournikov. Skalnate puščave s skrivnostnimi, višnjevo zelenimi jezери. V njih se vidi odsev hrbtov in grebenov gorá. In potem spet sedla in kamenite puščave!

To je bil svet za kraljevskega orla. Svet za kraljevskega človeka...

Toda potem je moral spoznati pater Pavel resnične prebivalce te divjine: siromašno ljudstvo, kmete in pastirje in samostance svetega Avguščina v gorski dolini, kamor je zdaj romal. Eni so bili siromašni in ubogi, preprosti in globoko verni, drugi pa grešniki in neprostopoljni spokorniki. Med temi so bili tudi bogokletniki, izdajalci Boga in taki, ki so prav človeško grešili.

Kmetje, ki so srečevali prišleca v temni meniški obleki, so hodili mimo njega z nejevoljnimi, godrnjavimi pozdravi: «Zdaj nam že spet pošiljaš enega, ki so ga morali kaznovati in ki bo moral ostati pri nas!» Ženske pa so hitele k njemu in lovile roko duhovnika, ki je bil zanje vzlic grehu in pokori posvečenec.

Pater Pavel se ni menil ne za ene ne za druge. Ni se menil za temno skalnato sotesko, ki ga je oklepala kakor ječa. Iskaje je gledal kvišku. Njegov pogled ni begal po nebu, ampak po vrhovih Dolomitov, kjer si je baje Judita Platterjeva postavila hišo. Pod najvišjimi, najbolj divjimi škribinami se je nekaj svetlikalo: zidovje in strehe.

Tam gori je torej!

In poslal je tja svoj pozdrav s pogledom in dušo:

«Gor k tebi pridem! In — poslušaj me, Judita Platterjeva! Bila bo ura, ko prideš ti k meni v dolino.»

Sprejem, ki ga je bil deležen pater Pavel v samostanu, je razburkal njegovo vročo kri. Kakor bi bil njim enak! Kakor bi bil tajil in grešil kot ti mali grešniki. Kakor bi bil storil njih grehe in zločine ter se umazal z njihovimi pregrehami. Toda že prvo uro jim je pokazal, da ni iz njihove družine. Pokazal jim je, da je ostal gospodovalec, čeprav je božji služabnik. Ker ni bilo v domu spokornikov nobenega predstojnika, si je pater Pavel sam izbral svojo celico. In zase je vzel sobo, ki bi bila superiorjeva, če bi bil kazenski.

* **V Medvodah se zgradi tkaninska tvornica.** Družba podjetnikov namerava graditi v Medvodah večjo tkaninsko tvornico in se je že dalje časa v zvezi z občino pogajala za nakup potrebnega zemljišča. Ponudila je lastnikom zemlje ugodno ceno. Tvornica naj bi stala na polju nasproti železniške postaje proti Preski. Prostor je parceliran in last številnih posestnikov. Občinska uprava, zlasti požrtvovalni predsednik in podpredsednik občine in starosta Sokola, v Medvodah pravilno pojmujejo gospodarsko in socialno važnost tvornice za občino, zato so šli podjetnikom v vsakem pogledu na roko. Navadno pa se najdejo ob takih prilikah ljudje, ki nimajo razumevanja za bedo in potrebo širokih plasti. Zahtevali so za svoja zemljišča pretirane cene in stavili glede na zamenjavo zemlje nesprejemljive pogoje. Zato je obstajala nevarnost, da se tvornica ne zgradi. Pa se je zbralo preko 400 ljudi pred občinsko pisarno ter obsojalo zavirače in navijačce cen, ki so trdovratno vztrajali na pretiranih zahtevah med pogajanja in se niso hoteli ukloniti občinim koristim prebivalstva. Pod pritiskom javnega mnenja so se naposled vdali in gradba velike tkaninske tvornice v Medvodah je zagotovljena.

* **Sodna preiskava o zadevi nesreče v Kaknju** se nadaljuje. Sodnik Bernardič je zbral važne izjave izvedencev, višoko sresko sodišče pa zaslišuje v Kaknju rudarje. Bratovska skladnica je začela izplačevati rodbinam ponesrečenih rudarjev pokojnine, ki se gibljejo od 350 do 1000 Din mesečno.

* **Zaposlitev obrtnikov v vojski.** Na podlagi obrtnega zakona je minister za trgovino in industrijo izdal uredbo o izdajanju izpričeval o strokovni zaposlitvi v obrti v vojski in mornarici. Onim, ki se vpokličejo po pomočniškem izpitu ali po dokončani strokovni šoli k vojakom in tam opravljajo obrtniške posle v tistih panogah, ki so se jih izučili, bo izdalo pristojno vojaško oblastvo izkazila o strokovni zaposlitvi za dobo, ki so jo prebili pri taki zaposlitvi. V izkazilu je treba točno navesti delavnico, vrsto dela in trajanje zaposlitve v dotični delavnici in pri delu. Izkazilo potrdi poveljnik, odnosno upravnik poveljništva zavoda ali delavnice, kjer je dotična oseba delala.

* **Vozna ugodnost za udeležence pri celjskih pevskih svečanostih.** Ipavčeva pevska župa razglša, da je prometno ministrstvo dovolilo polovični popust na železnicah za vse one, ki se udeležijo proslave 40letnice Celjskega pevskega društva v Celju 12. in 13. t. m. To društvo je najsta-

rejše pevsko društvo na bivšem Štajerskem in po vsej pravici zasluži, da vsa javnost sodeluje pri njegovem jubileju. Spored: 12. t. m. ob 20. slavnostni koncert Celjskega pevskega društva v Celju (v Unionu); 13. t. m. dopoldne odkrije Ipavčeva župa spominsko ploščo skladatelja bratoma Ipavcema na njuni rojstni hiši pri Sv. Juriju ob južni železnici; ob 11.30 bo v Narodnem domu v Celju slavnostno zborovanje Celjskega pevskega društva in ob 16. v Unionu koncert Ipavčeve župe s sodelovanjem 13 včlanjenih pevskega zborov. Vozna ugodnost velja za vso državo v dobi od 8. do 17. t. m. s pravico prekinjenja vožnje v Celju, odnosno pri Sv. Juriju. Legitimacije se dobe pri «Putniku» v Mariboru, Aleksandrova cesta 35, in v Celju (nasproti postaji) in pri Celjskem pevskem društvu in Ipavčevi župi v Mariboru. Legitimacije je treba dati žigosati tudi že pri nastopu vožnje, sicer kupljena cela karta ne bo veljala za brezplačen povratek. Potrdilo o udeležbi se bo dobilo v Celju in pri Sv. Juriju. Pri «Putniku» dobite tudi vozne karte.

DOLENJSKE TOPLICE

reorganizirane. Celotni obrat.
Pošta Toplice pri Novem mestu.

* **Dobava trboveljskega premoga za državne železnice.** Finančno-gospodarski odbor ministrov je po poročilu prometnega ministrstva odobril sporazum, sklenjen med prometnim ministrstvom in Trboveljsko premogokopno družbo glede dobav premoga za državne železnice. TPD bo dobavila tudi v tekočem proračunskem letu za državne železnice enako količino premoga kakor v preteklem letu, toda s pogojem, da zniža ceno premoga za 4 odstotke. Prometno ministrstvo ima v okviru sporazuma pravico zvišati ali znižati dobavo za 25 odstotkov dosežanje količine. Za mesec maj je prometno ministrstvo naročilo 75 odstotkov lanske količine, in sicer zaradi velikih rezerv, s katerimi že razpolaga. Za nadaljnje mesece bo TPD dobavila celo dogovorjeno količino. Sporazum se je zavlekel zaradi pogajanja glede cen. Prometno ministrstvo je vztrajalo na tem, da mora TPD prilagoditi cene svojega premoga cenam ostalih rudnikov, ki dobavljajo premog za državne železnice, zaradi česar je morala TPD znižati dosežanje ceno za 4 odstotke.

* **Eksplodija v smodnišnici v Kamniku.** V smodnišnici v Kamniku, kjer izdelujejo smodnik

za javno uporabo, je nastala 5. t. m. zjutraj huda eksplozija. Ena delavka je bila takoj mrtva, trinajst drugih pa je bilo hudo ali lahko ranjenih. Strokovna preiskovalna komisija je ugotovila, da je eksplozija nastala zaradi nepazljivosti nekega delavca, ki je bil tudi sam hudo ranjen. Hotel je zamenjati neko ugaslo žarnico z novo, pa mu je žarnica padla iz roke in se razbila. Drobec stekla je tedaj odletel v stroj za izdelavo smodnika, ki je bil baš v polnem tempu. Zaradi trenja se je smodnik vžgal in je hkratu nastala eksplozija. Ranjence so takoj prepeljali v ljubljansko bolnišnico, v kateri so štiri ranjene delavke podlegle poškodbam. Potrebna materialna podpora je bila prizadetim nakazana. Nj. Vel. kralj je zahteval, ko je dobil poročilo o nesreči v kamniški smodnišnici, takoj nadaljnja podrobna poročila in je obenem odredil, naj se iz njegovih sredstev izroči 20.000 dinarjev svojcem prizadetih delavk.

* **Zaradi šmarnic v smrt.** Javnost je dobro poučena o bedi, ki vlada v rudniških revirjih. A tudi na deželi marsikje vlada velika siromaščina. Otroci najsiromašnejših kmetov nabirajo pri naszdaj šmarnice, da jih prodajajo po trgu po 50 par do 1 Din za šopek. Tržani šmarnice radi kupujejo, da pridejo otroci do majhnega denarja. Tudi učenec Simončič Tonče je nabiral šmarnice na Kozjeku. Izkupiček prodanih šmarnic je redno prinašal očetu, ki je po dolgotrajni bolezni pred kratkim prestal hudo operacijo. Bolezen je pobrala vsa sredstva in oropala družino edine delovne moči. Tako ni čudno, če vlada v družini skrajna beda. Ko je Tonče te dni spet nabiral šmarnice, mu je na vrhu Kozjeka zmanjkalo tal; strmoglavil je po pečinah in obležal mrtev. Manjša bratec sta v svoji nevednosti zapustila vrh po položni strani, šla pod strmino in tam potrpežljivo čakala, da pride bratec s šmarnicami po strmini navzdol. Šele dosti kasneje se je za nesrečo izvedelo v trgu in se je napotila reševalna ekspedicija v nevarne strmine, da reši otroka. Po nevarnem delu se jim je posrečilo dobiti fantka, žal, mrtvega. Na poslednji poti je spremil otroka skoro ves trg in seveda tudi vsa šola z učiteljstvom. Šolski zbor mu je zapel pod vodstvom šolskega upravitelja dve žalostinki v zadnji pozdrav. Ni bilo na pokopališču očesa, ki bi ostalo suho. Mali tovariši so mu zasuli grob s cveticami skoro do roba.

* **Trije požari.** Nedavno zjutraj je gorelo v Podložu, okoli poldneva pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, zvečer okoli pol 21. pa so bili

dom svetega Avgušтина samostan tega svetnika. Še celo tisti, ki so skrivaj proti njemu mrmrali, so spoznali: 'Temu je prav, da mora prebivati tu!' In v mislih so dodajali: 'Ta bo še nad nami gospodoval!'

Sovražnemu občutju proti novincu sta se pridružila strah in groza, ko jim je na vprašanje, zakaj so ga poslali k njim, mirno odgovoril:

«Zaradi uboja.»

Pater Pavel si ni izbral starinske sobe zato, da bi imel največjo in najimenoitnejšo celico. Zanj se je odločil zaradi tega, ker je videl visoko nad seboj Dolomite, kadar je stopil k oknu. Gole skalnate škrbine so žarele v svitu zahajajočega solnca kakor ognjeni stebri, ki se poganjajo proti nebu, da bi ga zažgali, in v škrlatnem soju se je svetli-kala hiša tuje žene.

Namestu da bi prvo noč po prihodu prebil v molitvi v cerkvi, jo je mož, ki se je sam obtožil uboja, prebedel pri odprtem oknu svoje celice.

Ali je Judita Platterjeva tam gori v svojih sanjah zaslutila, da je prišel? In zakaj je prišel? Ne zaradi dobrega mladeniča, ki se je po njem, zanj križal, ampak samo zaradi nje!

Ko je stal ob odprtem oknu, gledal kvišku v temo in mislil na sanje Judite Platterjeve, je začel skozi tišino noči pred samostanskim zidom tiho, otožno zavijanje.

Ker v vsej hiši ni nihče več čul in tožeče cviljenje ni hotelo utihniti, je šel mož, ki je sam bedel dol, odprl vrata in dobil na pragu zleknjenega, docela oslabelega, s smrtjo se borečega psa:

«Argos!»

Duhovnik je pokleknil k najzvestejšemu med zvestimi, objel njegovo glavo in ga hotel dvigniti. Rad bi ga bil nesel v hišo in še enkrat iztrgal z vsi močjo svoje ljubezni življenje, ki ga je že nekoč rešil. Toda moč njegove ljubezni je bila to pot preslabotna.

Pes Argos je poginil.

Tretji del.

Kraljevska žena.

Prvo poglavje.

Kako je postala iz Judite Platterjeve «kraljevska žena».

«Ti, kraljevska žena!»

«Kako si me imenoval?»

«Saj si vendar, Kraljevska žena si.»

Iz ust pastirja Martina je Judita izvedela priimek, ki ga je dobila v Dolomitih.

Čutila je, da so ji dali to ime ljudje iz Dolomitov, ki so jo sovražili, da bi se iz nje norčevali. Toda posmeh je ni zadel. Tudi se ni trudila, da bi izpremenila to zasmehovalno ime v priimek češčenja. Kakor ji ni bilo mar za zasmeh, tako češčenja ni potrebovala. V obojnem je ostala, kakršna je bila.

Z iskrečimi se pogledi je deček nadaljeval:

«Ti, kraljevska žena, poslušaj! Tam gori vem za orlovo gnezdo z dvema mladičema. Ko začneta

letati, pojdem tja gor in ti ju prinesem. Ali smem?»

«Ali si že kdaj videl ujetega orla?»

«Že.»

«Ali si videl ptičeve oči.»

«Seveda.»

«In zame hočeš orla ujeti?»

«Če bi moral po nebeški lestvi splezati na Kraljevske stene.»

«Ali nisi videl, kako žalostne so bile ptičeve oči?»

«Žalostne? Ti bi napravila oba orla tako krotka, kakor je tvoja čaplja. Ta ima vesele oči!»

«Zato je pa tudi samo čaplja. Orel ostane orel. Na smrt žalosten postane v ujetništvu; v kletki umre. Pri meni ne sme imeti nobena žival žalostnih oči. Če je le mogoče, tudi človek ne. Zato mi nikar ne nosi orlovih mladičev.»

«Ko bodo dorasli, bodo trgali moje kože in ovce.»

«Ko boš velik, postani lovec in postreli ro-parje svojih koz in ovc. Mrtvega kraljevega orla mi lahko prineseš.»

Razvneti deček je vzkliknil:

«Ker ti ne morem napraviti veselja, me nič več ne veseli!»

Judita se je morala mlademu nerodnežu nasmehniti. Veselo mu je rekla:

«Postani tako dober možki, kakor si dober fant in tudi pozneje te bom vesela.»

(Dalje prihodnjič.)

poklicani ptujski gasilci na pomoč k požaru v Rošnj, kjer so bila v plamenih gospodarska poslopja posestnikov Alojzija Gorinška, Marije Baumanove in Jerneja Hriberška. Gospodarska poslopja so pogorela do tal, ž njimi vred pa tudi vsa zaloga sena in slame in mnogo gospodarskega orodja. Goreti je začelo v neki prazni hiši, ki je bila s slamo krita. Zaradi vetra pa je zaneslo gorečo slamo na sosednja poslopja. Razen ptujskih gasilcev so prihiteli na pomoč še gasilci od Svetega Janža, iz Maribora, s Pobrežja, od Marije Device in od Sv. Miklavža. Kako je požar nastal, se ne ve. Govori pa se, da je bil podtaknjen.

* **Nevihita s toče v Račni.** Predzadnje sredo zvečer je prihrumela čez Ostri vrh nad Račno in okolico huda nevihta s silnim pišem. Vmes je padala kakih 10 minut gosta toča brez dežja, splošno bolj drobna, a vmes so bili tudi kosi jajčaste oblike, nekateri čisto gladki, drugi z ostrimi robovi, težki do 400 gramov. Na mah je bilo vse belo po tleh. Po njivah toča ni napravila posebne škode, precej pa je oklestila drevje in pobila po strehah mnogo opeke.

* **Smrtna žrtev strele.** Prejšnje sredo zvečer je divjala nad okolico Višnje gore močna nevihta. Med silnim pišem je na več krajih padala toča, ki je oklestila drevje. Nevihta je spremljala tudi močno treskanje. Zal je zahtevalo neurje tudi mlado življenje. V vasi Mlačevu je stal pri električnem stikalu vaščan Rozman, brat znanega ljubljanskega gostilničarja Rozmana, po domače Šavrov, ko je nenadno močno tresčilo. Strela ga je oplazila tako silovito, da je umrl.

* **Dva skednja žrtvi požigalca.** Predzadnje sredo zvečer sta začela goreti skednja kmetov Babiča in Karbe na Gornjem Krapju in poleg njih stoječe velike oslice slame. Zbralo se je v kratkem času okrog 20 gasilskih društev z več motorkami, toda zaradi suše je zelo primanjkovalo vode. Morali so napeljati vodo 300 m daleč iz neke stranske struge Mure, tako zvane Murice, da so požar omejili in pogasili. Oba posestnika sta bila sicer zavarovana, vendar je škoda še vedno znatna. Ogenj je brez dvoma zanetil zlobna roka, zakaj goreti je pričelo zadaj med šopami. Pred kratkim je gorelo v isti vasi pri posestniku Cokanu, ki so mu zgoreli hlevi. Tudi tu je kaka nezgoda ali nerodnost izključena. Dobro je bilo, da zdaj ob tem ognju ni pihal veter, sicer bi utegnili postati žrtvi plamenov vsa vas, ker stoje poslopja precej tesno drugo poleg drugega.

* **Preiskava proti osmim uglednim Beograjanom zaradi prevar pri železniških dobavah.** AA objavlja: V zvezi z odločitvijo razsodišča v sporu med prometnim ministrstvom in neko tujo tvrdko zaradi nekega predvojnega dolga za dobavo železniškega materiala v znesku 600.000 Din so dobila pristojna oblastva podatke, na podlagi katerih so imela vzrok za sum, da so se pri poteku tega spora vršile nedovoljene kazenske reči. Glede na to je izvršila uprava mesta Beograda hišno preiskavo pri nekaterih osebah in našla material, ki utemeljuje kazensko preiskavo. Na podlagi tega materiala je uprava mesta Beograda izročila zadevo pristojnemu okrožnemu sodišču za mesto Beograd, državno tožilstvo pa je predlagalo kazensko preiskavo, in sicer: 1. proti rednemu vseučiliškemu profesorju dr. Mileti Novakoviću, kasacijskemu sodniku v pokoju Mihajlu Jovanoviću in predsedniku trgovinskega sodišča Gjorgju Jovoviću zaradi dejanj po členu 387., odst. 1. do 3., kazenskega zakonika; 2. proti starešini okraja uprave mesta Beograda Aleksiju Šoškiću in načelniku prometnega ministrstva Mirku Lontkijeviću zaradi dejanj po členu 384. kazenskega zakonika; 3. proti Kostu Trajkoviću, Aleksandru Nedeljkoviću in Dušanu Miljkoviću, odvetnikom iz Beograda, zaradi dejanj po členu 133. v zvezi z dejanji po členu 387., odst. 1. do 3., in v zvezi s členom 34., odst. 1., kazenskega zakonika.

* **Požig.** 3. t. m. je bilo med 10. in 11. še nekaj gostov v Korenovi gostilni na Glagovci pri Št. Vidu. Eden izmed njih se je okrog 11. poslovil in ko je bil zunaj na cesti, je opazil, da je v plamenih poleg hiše stoječi pod. Takoj je poklical domače, a komaj so ti prihiteli na plano, že so zapazili, da

je zajel ogenj tudi stavbo na drugi strani hiše, ki je oddaljena od poda najmanj 20 m. Vsi navzočni so z vso vnemo hiteli gasiti. Na pomoč sta kmalu prišli tudi gasilski četi iz Št. Vida in Doba. Iz gorečih poslopj ni bilo mogoče rešiti prav ničesar. Splošno mnenje je, da je bil ogenj podtaknjen, saj je začelo v istem času goreti na dveh krajih v razdalji kakih 20 m.

* **Milijonske poverbe pri zagrebški mestni občini.** Že nekaj dni se širijo govori o velikih poverbah pri zagrebški mestni blagajni. Mestno načelstvo je izdalo te dni objavo, v kateri pravi med drugim: Dne 1. marca je mestni blagajniški kontrolor Viktor Marjanec izvršil samomor. Preiskava je nato ugotovila, da je poveril 253.000 Din občinskega denarja. Mestno načelstvo je zaradi tega odredilo, da se morajo do 3. t. m. izmenjati vsi uradniki na vodilnih blagajniških mestih pri mestnem načelstvu. Blagajnik Ivan Šošarić, ki je že nekaj let poverjal mestni denar, je tedaj spoznal, da bodo njegove nerednosti odkrite in je zaradi tega sam prijavil državnemu tožilstvu, da je poveril nad dva milijona dinarjev. Bil je takoj aretiran. Preiskava, ki še ni končana, je doslej pokazala, da je Šošarić manipuliral z vložnimi knjižicami Mestne hranilnice, iz katere je dvigal denar na račun mesta ter vnašal v blagajniške knjige napačne podatke. Nadalje so ugotovili, da je poveril tudi 197.000 dinarjev občinskega denarja na ta način, da si je prilastil ustrezno količino kolkov. Šošarić je bil v službi pri mestnem načelstvu že od leta 1899. in je leta 1920. postal glavni pomočnik glavne mestne blagajne. Prav letos je dosegel 35 službenih let in bi bil moral biti v kratkem upokojen.

NAŠI NA TUJEM

Banka Baruch 15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

IZ POPOTNIKOVE TORBE

ZA NAPREDEK KMETIJSTVA V BELI KRAJINI.

Crnomelj, maja.

Kakor smo že kratko poročali, namerava sreski kmetijski odbor v Crnomlju s pomočjo javnih sredstev zgraditi v Crnomlju zadržno skladišče s kletjo in čistilno postajo. Stavba naj bi bila na razpolago vsem občinam in vsem kmetijskim društvom v srezu za vse potrebe kmetijskega značaja, za razna javna občinska dela in zlasti za osrednji odbor kmetijskih združenj za nabavo gospodarskih potrebščin in za zadržno vnovčevanje kmetijskih pridelkov.

Podobne ustanove pod vodstvom priznanih strokovnjakov so se po vseh krajih, kjer so bile ustanovljene, odlično obnesle. Posebno važne in koristne so za posameznega kmetovalca in tudi za zadrugo v sedanjih časih, ko gospodarska stiska tlači kmeta.

Banska uprava je s polnim razumevanjem priznala potrebo te koristne zamisli in je že iz starega proračuna nakazala sreskemu kmetijskemu odboru podporo v znesku 25.000 Din, a obenem zagotovila enak prispevek tudi iz novega proračuna in pripravila sreski kmetijski odbor tudi ministrstvu za kmetijstvo, ki naj bi prispevalo za oživiljenje te prepotrebne ustanove iz državnega proračuna znesek 50.000 Din. Ker pa sreski kmetijski odbor ni pravna oseba, a banska uprava more po zakonu dati podpore le zadrugam, je pri-

poročila, da se v ta namen osnuje omenjena ustanova.

Da bi bilo delo čim uspešnejše, je umestno, da se sedanja Vinarska in sadjarska zadruga v Crnomlju preosnuje v splošno zadrugo za vse kmetijske panoge, kar je izvedljivo brez težkoč, tako da se na občnem zboru izvrši izprememba pravil in izvoli nov odbor, v katerem naj bi bile zastopane vse občine in vsa kmetijska združenja v srezu po svojih predstavnikih.

V korist celotnega kmetijskega gospodarstva v srezu je, da stopijo v to zadrugo kot člani vsi ugledni, izkušeni in za gospodarsko delo navdušeni možje. Občni zbor bo v četrtek 17. t. m. v Crnomlju v Laknerjevem hotelu. Prepričani smo, da bodo Belokrajinci s polnim razumevanjem pristopili k tej zadrugi, ki bo le njim samim v korist.

PRI KOPANJU JE UTONIL.

Sestrže pri Majšperku, maja.

Dne 29. aprila popoldne je utonil v reki Zapadni Moravi pri Čačku topničarski podnadornik g. Herman Frangeš iz Sestrž. Čas kopanja se je tamkaj že pričel. Vroče popoldne je izvabilo tudi Frangeša, da se je napotil k reki z nekaterimi tovariši. Komaj je stopil v vodo, je naletel na vrtnec, ki ga je potegnil v prerani hladni grob, čeprav je sicer bil dober plavalec. Izvlekli so ga mrtvega na obalo.

Pred dvema mesecema se je pokojnik mudil v rodnem kraju na enomesečnem bolniškem dopustu, s katerega se je vrnil v Čačak zdrav in krepak. Lani je sodeloval na sokolskem zletu v Ljubljani s člani Sokola iz Gornjega Milanovca, ki spada pod krugujevsko župo. Bil je odličen telovadelec, smučar, kolesar, plavalec in jahač.

V službi je bil vesten in zato pri svojih starešinah cenjen. Njegovi tovariši so ga imeli radi, ker mu ni nikdar manjkalo dobre volje. Zdaj pa ga ni več. Daleč od rojstnega kraja spava večer sen. Mnoge planine in doline ločijo njegov grob od njegovega domačega kraja. Spavaj, dragi Herman, mirno v bratski zemlji! Tvojim svojcem naše sožalje!

ROPARSKI UMOR ZARADI KOLESA.

Drenov grič pri Ljubljani, maja.

Sinja gorica je vasica ob državni cesti, držeči proti Vrhniki. Tam si je pred leti kupil v Smrečjem rojeni 66letni Jakob Gantar, bivši čevljarški mojster, hišico, v kateri je po smrti svoje žene živel sam. Skromni starček gotovo ni slutil, da ga čaka tako strašna smrt. V soboto popoldne je še posetil gostilničarja Kovača, proti večeru se je pa vračal sam domov. Nato ga ni videl nihče več.

Drugo jutro so ga našli mrtvega. Njegov znanec Alojzij Popit z Drenovega griča se je ustavil pred njegovo hišo in vstopil, da bi z njim malo pokramljal. Toda, kakor bi okamenel, je obstal Popit pri vratih velike sobe. Gantar je ležal na klopi pri peči mrtev. Ko je stopil Popit bliže, je videl, da ima vso razbito lobanjo.

Že čez pol ure so bili na kraju zločina orožniki, a uro kasneje se jim je že posrečilo aretirati zločinca in ga na podlagi zbranega dokaznega gradiva prisiliti k priznanju.

Gantarja je umoril 21letni Rudolf Mesec, sin Ivana in Marije, rojen v Zaplani in pristojen na Vrhniki. Bil je kolarski vajenec pri mojstru Petkovšku. V soboto zvečer je ponujal vaščanom kolo naprodaj in zatrjeval, da ga je kupil na Vrhniki. Kolo je bilo Gantarjeva last.

Rudolf Mesec je živčno bolan in neprestano se trese po vsem telesu. Iz njegovega zagovora bi se dalo sklepati, da ni pri zdravni pameti. Orožniki so se najprej dolgo mučili z njim, zakaj o zločinu ni hotel ničesar vedeti, za kolo pa je trdovratno zatrjeval, da ga je kupil od neznanca na Vrhniki. Popoldne je nastopila tudi ljubljanska policija. Podnadornik g. Podobnik je posnel prstne odtiske na kljuki v sobi, kjer je bil umorjen Gantar, nato pa še fantove prste. Odtiski so se ujemali s prsti in videč, da ni izhoda, se je fant vdal. Iz

njegovih besed je razvidno, da je v soboto okrog 10. odšel zdoma naravnost h Gantarju. «Vzel sem težko kolarsko kladivo», je tresoč se po vsem telesu pripovedoval, «in stopil v njegovo hišo. Temno je že bilo. Gantar je prižgal luč in me prijazno sprejel. Rekel sem mu, da bi kupil od njega voz. Nato pa sva kake pol ure kramljala. Dal mi je kos kruha. Nenadno sem vzel pod suk-njičem skrito kladivo in ga dvakrat udaril po glavi. Takoj je omahnil. Nato sem še večkrat zamahnil s kladivom po glavi, dokler nisem bil prepričan, da je mrtev, in dokler nisem videl, da teče kri kar v curkih od njega. Ubil sem ga samo zaradi kolesa, ki si ga sam nisem mogel kupiti. Nato sem sedel na kolo in se odpeljal. Med potjo sem hotel kolo v gostilni „Pri stari šrangici“ prodati.»

Orožniki in zastopniki policije so ugotovili, da ima nesrečni Gantar čisto razbito glavo in da je dobil najmanj deset udarcev po glavi. Sestavili so obširen zapisnik ter ugotovili vse podrobnosti, nato pa so fanta odvedli v sodne zapore na Vrh-niki.

PREKMURSKI GLASNIK

KMETIJSKOGOSPODARSKA DRUŠTVA
V PREKMURJU.

Lendava, maja.

Organiziranega gospodarskega življenja v Prek-murju pred osvobojenjem skoro nismo poznali. Ako pa se zdaj ozremo v dobo 15 let, od kar smo v svobodni domovini dobili vse pravice in mož-nosti vsestranskega napredka in razvoja, moramo odkrito priznati, da smo zlasti na kmetijskem gospodarskem poprišču dosegli prav lepe uspehe. Društveno življenje nam je bilo tuje, a danes že skoro ni malo večjega kraja, kjer ne bi delovalo kako gospodarsko društvo. Napredovali smo, in to z naglimi koraki, in nadaljnji razvoj našega vsestranskega napredka nam je zagotovljen v tej državi, ki nam kot svobodnim in enakopravnim svojim sinovom nudi vse pogoje za to.

Najprej so se pri nas razvile denarne za druge, ki so našega malega človeka iz-trgale iz rok židovskega denarstva. Kako so židovske banke odirale našega kmeta, vedo fisti, ki so plačevali 35odstotne in še večje obresti. Če drugega ne bi dobili kakor naše kmečke hranil-nice in posojilnice, je že to samo na sebi velik blagor, ki varuje našega kmeta pred oduševom. Ni čudno tedaj, da se je ljudstvo tako tesno okle-nilo teh denarnih zadržev.

Niž manj važna niso rodovniška dru-štva za rej govedi čiste pasme. Ta društva se prav lepo množe in razvijajo in so za živinorejo, ki je pri nas najvažnejša kmetijska panoga, ne-precenljive važnosti. Z uspehom deluje Dru-štvo konjerejcev. Dalje ima Kmetijska družba pri nas več podružnic, ki v marsi-čem povoljno vplivajo na razvoj našega kmetij-stva. Zdaj, ko je začela beltinska podružnica še nakupovati pitano živino, obetajo podružnice naj-lepše nade za našega kmeta. Agrarne za-jednice so ustanove, ki imajo nalogo, poma-gati agrarnemu interesentu pri ureditvi agrarnih odnošajev. Le-te čaka velika naloga, saj so živ-ljenjska potreba kmetovalca in bodo to skozi 30 let, dokler ne bo plačana zadnja ped nekdanj gosposke zemlje. Podružnica Vinarskega društva v Lendavi je že v dovoljni meri po-kazala upravičenost svojega obstoja. Izboljšanje vinogradov, umno kletarstvo, uspešna prodaja naših vin so njene vsekakor koristne naloge za našega vinogradnika. Sadje postaja naš izvozni predmet, ki nam zadnja leta prinaša precej denarja. Za uspešno sadjerejstvo hočejo skrbeti po-družnice Sadjarskega in vrtnarskega društva, ki so najnovejša naša društva in jih čaka obilo hvaležnega in koristnega dela. Ome-niti moramo tudi podružnice Čebelarkega društva, zlasti ono v Lendavi, ki je pritegnila v svoje vrste celo čebelarje iz sosednega Med-murja.

Nasteli smo najpomembnejša gospodarska društva, ki kažejo smer našega gospodarskega razvoja. Da so za nas koristna, kaže zanimanje, ki vlada med kmetovalci zanje. Premagali smo že staro naziranje, da je najboljšo vse po starem. Nezaupanje se umika bolj in bolj razumu in želji po napredku. Pred leti nepoznana društva in ustanove so postali naša živa potreba. Tako po-stajamo vedno dostopnejši, razumnejši in izobra-ženejši. Da, take ustanove in društva služijo tudi splošni ljudski izobrazbi, a tudi njih narodno-vzgojni pomen je viden. Pri tem razveseljivem razvoju čutimo le eno veliko vrzel, to je pomanj-kanje javnih delavcev kmetovih prijateljev. Del našega učiteljstva se z vsem poštrevanjem udej-stvuje pri tem delu, ki pa vsega dela ne zmaguje. Nujno potrebno bi bilo, da bi imeli čim več de-lavcev iz vrst kmetovalcev samih, ki bi se, vzgo-jeni v kmetijskih šolah in tečajih, posvetili temu delu. To vrzel pa naj izpopolni kmetijska šola v Rakičanu, katero tako željno in težko pričakuje vsa pokrajina.

Prekmurje lepo napreduje, naš vsestranski napredek bo pa tem lepši, čim bolj se bomo okle-nili svoje domovine, čim bolj vdano ljubezen bomo očitovali do jugoslovenske državne in na-rodne skupnosti, ki nam edino nudi pogoje za ta napredek.

Sreska skupščina JNS. Za nedeljsko sresko skupščino JNS v Lendavi je sreski odbor izdal za odposlance posebne izkaznice. Te izkaznice so prejele vse organizacije, ki so poslale sreskemu tajništvu poročila o občnih zborih in sezname odborov. Glasovalno pravico bodo imeli le od-poslanci s temi izkaznicami. Skupščini pa lahko prisostvuje vsak član JNS, ki se izkaže s člansko legitimacijo. Po tem naj se ravnajo vse organi-zacije.

Podpora strelski družini na Bistrici. Banska uprava je podelila strelski družini na Bistrici podporo v znesku 500 Din. Strelska družina se je zahvalila za to podporo banski upravi in tudi poslancu g. Hajdinjaku, ki je podporo izposloval.

Pred borzo dela v Murski Soboti čaka vsak dan na stotine delavcev in delavk, ki bi radi do-bili delo v Franciji ali pa kje v državi. Delavci prihajajo do 30 km daleč in vztrajajo pozno v noč. Vsi bi najrajši šli v Francijo. Pretekli teden je odšlo tja okrog 400 delavcev in delavk. Pri nas doma ni zaslužka in srečen je delavec, ki lahko odide v Francijo. V Franciji je zaslužek razmerno dober. Mesečno dobijo delavci tam po 500 fran-kov brez hrane ali pa 300 frankov s hrano. Pre-voznih stroškov ne plačajo delavci.

Premog so našli. Po naključju so kmetje od-krili plast premoga v Vaneči na zemljišču nekega tamošnjega posestnika. Zrodilo se je takole: Ne-kemu posestniku je padla krava med pašo v precej globoko kađunjo. Da reši žival, je poklical na pomoč sosede. Medtem ko so drugi vlekli z vrvmi kravo iz globočine, je eden sekal nekake stopnice v zemljo, da bi kravi ne spodrsnilo. Pri tem je pa zadel na plast premoga. Tja so p-zneje prispeli strokovnjaki iz Trbovelj, ki so nadaljevali kopanje. Bajje je najdeni premog prvovrstne kako-vosti.

Novi upi kmetovalca. Podružnica Kmetijske družbe v Beltincih je sklenila na letošnjem občnem zboru, da bo nakupovala kmetijsko blago od članov. Ta zamisel se je uresničila. Na nedavnem beltinskem sejmju je podružnica kupila en vagon bikov in plačala živino za en dinar draže kakor drugi trgovci. Ta vagon živine je bil odpravljen na Dunaj. Po vsem srezu je na mah zavladalo živočno zanimanje za podružnice Kmetijske druž-be, kar je razumljivo, saj je naš kmet zlasti za-interesiran na cenah živine.

Dve hudi nesreči. Preužitkarica Julija Hajd-inkakova iz Bogojme se je nevarno ponesrečila. Preden se je napatila na polje, je še hotela po nekkih opravkih na prostor, ki je nad hlevom. Ko je že prilezla prav do vrha, je omahnila in padla na tla. Zlomila si je obe roki in pretresla mo-žgane. Prepeljati so jo morali v murskosoboško bolnišnico. — Fantje iz Korovcev so se zbrali v

gostilni g. Benka. Seveda so se duhovi pri vinu razgreli. Beseda je dala besedo in fantje so si bili v laseh. V splošnem pretepu se je zgrudil sin posestnika Karla Kerca iz Cankove. Nekdo ga je bil zabodel z nožem v prsa. Kerec leži s hudimi ranami v bolnišnici v Murski Soboti.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Cmočki za juho. V lonec vlij četrt litra mrzle vode, za oreh masti in malo soli, nato pa naj vse skupaj zavre. Zatem mešaje stresi noter četrt kile moke in mešaje kuhaj tako dolgo, da se testo več ne prijema lonca. Ko je kuhano, postavi na hladno, da se shladi. Potem primešaj eno jajce in tri rumenjake ter dobro zmešaj. Iz testa oblikuj cmočke, ki jih ocvri na razbeljeni masti. Ocvrte cmočke deni v skledo za juho, nalij nanje vrele juhe in daj takoj na mizo.

Kipnik. Skuhaj enako testo kakor zgoraj, le namestu vode, vzemi mleko, in sicer: 14 dek mleka in 14 dek vode. Ko se testo loči od lonca in se je tudi že shladilo, primešaj tri jajca in oblikuj cmočke, ki jih tudi ocvri. V skledi pa mešaj, da narase, 7 dek sirovega masla, 5 rume-njakov, malo limonove lupinice in 25 dek slad-korja. Potem primešaj še sneg petih beljakov in mrzle ocvrte cmočke. Kozo ali proti ognju varno skledo namaži, posuj z moko in stresi noter testo, razravnaj in speci. Ali pa deni to testo v pudin-gov model, ga zapri in kuhaj v sopari dobre pol ure. Daš z ribezovim ali malinovim sokom na mizo.

Gosja prsa s kislim zeljem. Gosja prsa duši na masti z malo čebule, popra, paprike in kumne do mehkega. Če je gos stara, jo duši že dan prej. Ko je gos mehka, jo deni v toplo skledo, pokrij in postavi skledo v krop. V sok pa deni pol kile ne preveč kislega zelja (zato zelje poprej operi v vodi) ter zelje duši do mehkega. Če je soka bolj malo, zalij z juho, a zelje mora biti gostljato. Ko je zelje že mehko dušeno, prilij mešaje osminko litra kisle smetane, v kateri si zmešala žlico moke; ko vse skupaj dobro prevre, je zelje go-tovo. Zdaj pa vzemi dušena gosja prsa, jih zreži na lepe kose (kosti odstrani) in položi meso v zelje ter naj vse skupaj še malo povre. Zraven daš valjance ali krušne cmoke.

Praktični nasveti

Bele pajčolane in tenke tkanine za zavese ope-remo v mlačni vodi, kateri smo dodali žlico bo-raksa, belega mila in salmijaka. Ko jih potem iz-piramo, dodamo vodi tudi nekoliko boraksa. Da pa jih tudi nekoliko poškopimo, denemo v vodo (četrt litra) eno koko sladkorja in jih v tej vodi splahnemo. Tenčico zavijemo potem v suho krpo in na pol suho navijemo na čist zložen papir ter vse skupaj obesimo, da se posuši.

Za čiščenje srebra je zelo primerna tale meša-nica: enake dele zmlete krede in belega mila zmešamo in s tem zdrgnemo srebrne predmete, nato zdrgnemo še s čisto volneno krpo.

Krtače za obleko in čevlje ni dobro umivati z vodo, ker postanejo ščetine mehke. Da jih osna-žimo, jih zdrgnimo z vročimi otrobi in potem dobro iztresimo, da odstranimo otrobe. Po po-trebi ponovimo.

Če teče kri iz nosa, posrkaj malo vode, na za-tilnik si pa deni mrzel obkladek.

Če se nam razbije kakšna vaza ali podobno in so ostali veliki kosi, da se torej ni razsula na drobno, lahko te kose spet zlepimo. Toda taka vaza ne drži več vode, vendar jo lahko uporabimo še dalje za okras ter devljemo vanjo suhe ali tudi umetne rože. Za zlepjenje si napravimo tole mešanico: 100 gramov srebrne sipe, 50 gramov svinčenega prahu ter drobno zmešamo s tremi deli lanenega olja in enim delom kopalovega laka. Vse te zmesi dobimo v drogeriji.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

OD 13. DO 20. MAJA.

Nedelja, 13. maja: 8.15: poročila; 8.30: telovadba (Pustišek Ivko); 9.00: versko predavanje (dr. Gvidon Rant); 9.15: prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve; 9.45: plošče; 10.00: Kulturno gibanje našega delavstva (Tone Seliškar); 10.30: vokalni solistični koncert Julija Betetta s spremljevanjem radijskega orkestra; 11.15: slovenska glasba (radijski orkester); 12.00: čas, odlomki Smetanove opere «Prodane neveste» v reproducirani izvedbi članov Narodnega divadla iz Prage; 16.00: O govedoreji (inž. Wenko Boris); 16.30: ljudska igra «Reka» (dramski odsek «Sloge»); 17.30: Judenburg II. (Ravljen Davorin); 20.00: koncert pevskega društva «Tabor»; 20.45: radijski orkester; 22.00: čas, poročila; 22.20: reproducirana plesna glasba.

Ponedeljek, 14. maja: 12.15: reproducirana bolgarska glasba; 12.45: poročila; 13.00: čas, pesmi iz daljne Španije (plošče); 18.00: gospodinjska ura: Garderoba praktične gospodinje (ga. Skalicka); 18.30: Rudniške katastrofe (Rudolf Kresal); 19.00: radijski orkester; 19.30: zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 20.00: koncert avstrijskih modernih skladateljev; izvajala bosta dr. Švara (klavir) in g. Janko (baritonist); 21.00: radijski orkester, vmes harmonika solo (Stanko); 22.00: čas, poročila, lahka glasba.

Torek, 15. maja: 11.00: šolska ura: O aeroplanih in zračnem prometu (Svetozar Hribar); 12.15: orkester balalajk in mandolin v reproducirani glasbi; 12.45: poročila; 13.00: čas, slovenske narodne v reproducirani glasbi; 18.00: otroški kotiček (Manica Komanova); 18.30: O cvetkah in škratih nam plošče pojo; 19.00: Vodilni možje češkoslovaškega Sokola (Poharc Janez); 19.30: Naša ameriška emigracija (Tone Seliškar); 20.00: glasbeno predavanje: Stališče skladatelja Smetane (profesor Marjan Lipovšek); 20.30: češka glasba: 1. radijski orkester, 2. vokalni solo Vide Rudolfove; 22.10: čas, poročila; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 16. maja: 12.15: slavni operni pevci v reproducirani glasbi; 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirane glasbene slike; 18.00: komorna glasba, radijski kvintet; 18.30: O verstvih (France Terseglav); 19.00: radijski orkester; 19.30: Hrvatska književnost (Podbevšek); 20.00: klavirski koncert C-mol (Božena Muchova s spremljevanjem radijskega orkestra), Beethovnova Simfonija C-dur (radijski orkester); 21.20: Fantje na vasi; 22.00: čas, poročila; 22.20: koračnice in polke na ploščah.

Četrtek, 17. maja: 12.15: reproducirani odlomki iz zvočnih filmov; 12.45: poročila; 13.00: čas, Beethovnova kompozicije (plošče); 18.00: O človeku (dr. Božo Škerlj); 18.30: srbohrvaščina (dr. Rupel Mirko); 19.00: plošče po željah; 19.30: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, poročila; 22.20: harmonika in citre v reproducirani glasbi.

Petek, 18. maja: 11.00: šolska ura: Naši narodni pregovori (Vojko Jagodič); 12.15: reproducirana jugoslovenska narodna glasba; 12.45: poročila; 13.00: čas, poljski komponisti v reproducirani glasbi; 18.00: radijski orkester; 18.30: Izleti za nedeljo (Viktor Pirnat); 19.00: francoščina (profesor Prezelj); 19.30: Narodna odbrana; 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila, lahka glasba.

Sobota, 19. maja: 12.15: pesmi raznih narodov (plošče); 12.45: poročila; 13.00: čas, glasba iz raznih dežel (plošče); 18.00: Dobro volje biti to nas veseli (reproducirani koncert); 18.30: Vesele in strupene (Janko Kač); 19.00: koroška ura; 19.30: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.00: ruska glasba: 1. radijski orkester, 2. vokalni dueti Frankovske-Vukove in De Makeja; 21.30: klavirska harmonika (Breznik); 22.00: čas, poročila; 22.20: valčkova ura (radijski orkester).

ZANIMIVOSTI

× **Spomenik cesarju Francu Jožefu so odkrili** v nedeljo v Dunajskem novem mestu na zelo svečan način. Habsburžanov torej v Avstriji ne morejo pozabiti.

× **Zaro Aga je zbolel.** Iz Carigrada poročajo, da je Zaro Aga, ki ga imajo za najstarejšega moža na svetu, nevarno zbolel za vnetjem mehurja. Zaro Aga trdi, da je 160 let star. Doslej še niso mogli ugotoviti, ali je njegova trditev resnična. Neki turški zdravnik, pristaš Voronova, se mu je ponudil, da izvrši nad njim operacijo za pomladitev. Zaro Aga je ponudbo odklonil. Mož zdravnikom sploh ne zaupa. Sam je prepričan, da bo ozdravel in da se bo vnovič poročil.

× **Samomor izumiteljve žene.** Pred dnevi si je na Dunaju pognala kroglo v glavo vdova izumitelja avstrijske vojaške puške, inženjerja Mannlicherja. Mannlicher je dobil za izum tako zvane puške manliherce deset milijonov kron, a je ves ta denar izgubil za časa avstrijske inflacije.

× **Starši, pazite na deklice!** Češkoslovaški listi poročajo o dogodku v Pragi, ki je razburil vso javnost. Josip in Emilija Maršikova sta nedavno najela v Pragi stanovanje in Maršik je v prijavi navedel, da je trgovec. Sosedje so kmalu postali pozorni na ta zakonski par zaradi nenavadnih obiskov. Opozorili so policijo. Ta je večkrat ponoči nenadno vdrla v stanovanje te čudne zakonske dvojice. Večkrat je našla vse v najlepšem redu. Nekega večera pa je zaprla vse dohode v hišo in spet vdrla vanjo. Med preiskavo je ugotovila, da niso bile ovadbe proti omenjenima zakoncema brez podlage. Izkazalo se je, da je Maršikova izvajala v svoje stanovanje mladoletne deklice, katerim je plačevala za pol dneva po 20 do 30 češkoslovaških kron, da jih je potem za odškodnino prodajala. Okoli 30 jih je prišlo v njene roke. Nesrečne deklice so bile po večini iz siromašnih družin. Zjutraj so jih starši pošiljali v šolo. Deklice so res jemale s seboj vso potrebno prtljago, toda hodile so v stanovanje Maršikove. Tam so popuščale šolske knjige in hodile nato na lov po mestu, kakor jih je naučila Maršikova. Tej je pri strašnem poslu pomagala neka 12letna deklica, ki je izvajala svoje tovarišice v hišo Maršikove. Starši seveda niso niti slutili, kaj se dogaja z njihovimi otroki. V nekaterih primerih pa je policija ugotovila, da so starši vedeli, kam zahaja njihov otrok. Sami so prodajali otroka! Policija je tem staršem vzela otroke in zanje skrbe zdaj državni socialni uradi.

× **Lev je napadel krotilec.** Nedavno so imeli v Pragi predstavo v cirkusu Bonellu in gledalci so doživeli razburljiv prizor. Na sporedu je bil tudi nastop krotilca divjih zveri, 37letnega Antonina Kratochvila. Mož je krotil velikega leva. Takoj v začetku je bil lev zelo nemiren in krotilec je moral napeti vse sile, da ga je prisilil k pokorščini. Naenkrat je pa lev planil na krotilec in mu zasadil zobe v vrat. Med gledalci je nastala seveda nepopisna razburjenost. Toda krotilec je ohranil toliko hladnokrvnosti, da je udaril leva z železnim drogom po glavi. Lev je odskočil in v naslednjem trenutku so ga cirkuški uslužbenci zapodili v kletko. Krotilec Kratochvil se je potem zgrudil in prepeljati so ga morali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima hude poškodbe na vratu. Lev mu je namreč z zobmi iztrgal del vratnega tkiva. Poleg tega ga je pa močno opraskal po vsem telesu.

× **Ko bodo stoletja dnevi.** Znani profesor Piccard je predaval nedavno v Nantesu o potovanju k zvezdam. Po njegovem mnenju se za taka potovanja ne bodo dale rabiti ogromne rakete. Potrebno pogonsko silo bo treba dobiti z izpremembo energije. Za pot od zemlje do Merkurja in nazaj bi bilo treba samo kakih 60 kg svinca, seveda s pogojem, da bi se dal ta svinec izpremeniti v svetlobno silo. Zdaj človeštvo že lahko razmišlja o tem. Svetloba kot sila bi človeka oprostila spon zemskega časa. Leta medsvetovne plovbe bi

ustrezala stoletjem in tisočletjem na zemlji. Deček bi zapustil zemljo in vrnil bi se kot odrasel mož. Ugotovil bi pa, da se je v njegovi odsotnosti zemlja postarala za 100.000 let. Videč, kako poslušalci strme, je profesor Piccard dejal: «Gotovo mislite, da se mi meša, pa se motite. Višek industrijskega razvoja še ni bil dosežen in človeštvu pripada bodočnost.» Mnogo lažje od medsvetovne plovbe je letanje v velikih višavah. Vse, kar je potrebno za pot iz Pariza v New York v veliki višini, sta zraku nedostopna kabina in zračni kompresor za motor. Tako letalo že grade in letalo bo po zraku, kjer ni viharjev in megle. Iz Pariza v New York bo potrebovalo osem ur pri popolni varnosti. Bodočnost medsvetovnega potovanja je po Piccardovem mnenju v izpreminjanju energije.

× **Že od 2. januarja letos zaprti porotniki.** Najdaljša sodna obravnava v zgodovini ameriškega sodstva se vrši zdaj v Chicagu. Obtoženih je 18 ljudi zaradi oduroštva. Obravnava se je pričela 2. januarja in še zmerom traja. Ves ta čas dvanajst porotnikov ni smelo zapustiti sodnega poslopja. Ves čas jih neprestano stražijo, tako da ne vedo, kaj se je od začetka tekočega leta zgodilo, saj niti listov ne smejo čitati. Dovoljeno jim je čitati samo sportna poročila. Zato ni čudno, da se marsikdo vprašuje, kdo je prav za prav kaznovan, obtoženci ali porotniki. Ko zapuste porotniki porotno dvorano, jih neusmiljeno zapro in jim prepuste na prosto voljo, kako si hočejo preganjati dolg čas. Počenjali so že vse mogoče. Ustanovili so si kvartet, orkester in pevski zbor, imenovani po predsedniku sodišča. Vprašanje pa je, ali jih ta način življenja navaja k prepevanju. Zatenkrat se samo tolažijo, da morda ni daleč čas, ko bodo smeli zapustiti sodno poslopje. Medtem ko porotniki nestrpno pričakujejo, kdaj bo končana obravnava, si petnajst advokatov mane roke, ker bodo sijajno zaslužili. Obravnava bo veljala okrog četr milijona dolarjev.

× **Mačja pošta se ni obnesla.** Zveza nemških zbiralcev poštnih znamk je priredila v Berlinu razstavo, ki prinaša poleg znamk raznih nemških dežel tudi zanimive zgodovinske podatke. Razstavljene listine kažejo med drugim, da so imeli l. 1789 v nemški prestolnici mačjo pošto. Pismo noše so izučili v ta namen 300 mačk. Poštni voz je dnevno zapeljal mačke v druge kraje, odkoder so se vračale v Berlin z nujno pošto. Toda mačke so se slabo obnesle. Poštni golobi najdejo tudi po več sto kilometrov oddaljen dom, mačke pa so večkrat zašle. Njih spomin je zadoščal kvečjemu za tri do pet kilometrov dolge proge.

× **Smrt premaguje.** Američanka Dosonorova se je mudila štiri leta v Tibetu in vredno je ogledati si njen salon v Hollywoodu. Zastro luči in kar naenkrat se pojavi mož brez glave in brez rok, ki se širi iz njega zelena luč. Prikazen je tako strahotna, da se navadno nekaj gledalcev onezavesti od groze. Zadnjič se jih je onezavestilo devet. Strašilo ima na vesti fakir Men Rabas, ki ga je Dosonorova privedla s seboj iz Tibeta. To je koščen dedec, ki se je prej razkazoval v Ameriki. Njegove predstave imajo nadih verskih skrivnosti in v svoji umetnosti velja za nedosegljivega. Mož brez glave, ki se izprehaja med gosti, je seveda samo sugestija, ki jo zna vzbuditi fakir med povabljeni tako imenitno, da se nihče ne more umakniti sili njegovega vpliva. Dosonorova pripoveduje, da živi ta Tibetanec življenje umrlega. Zadostuje mu, da se enkrat na mesec naje, potem pa lahko spi mesec dni, ne da bi njegovo telo opešalo. Ta način življenja ima baje namen premagati smrt in tak fakir lahko preživi štiri pokolenja. V Tibetu baje niso izjeme ljudje, ki tako rekoč premagajo smrt in dočakajo naravnost neverjetno starost.

× **Teškoči premog.** Teškoče na angleškem premogovnem trgu so prisilile vlado, da je začela podpirati izdelovanje olj iz premoga. Zato so začeli preučevati načine izdelovanja lahkih olj, katrana in težkih olj, ki se na poseben način izpremene v lahka olja in bencin. V to določena komisija je pregledala načrte in sklenila podpirati zgraditev desetih takih naprav v waleških premogovnikih. Vsak dan predelajo 1000 ton pre-

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe?

moga in vsako leto bodo proizvajali 240.000 ton katranskega olja. V Angliji opozarjajo na to, da podpirajo tudi drugod izdelovanje katranskih olj, iz katerih se izdeluje bencin laže kakor neposredno iz premoga in tudi ceneje. Tona premoga stane v Angliji 15 šilingov, koksa pa 20 šilingov. Iz 240.000 ton katranskega olja se izdelajo 204 tone umetnega bencina, obenem se pa oprosti 85 milijonov kubičnih metrov plina, ki ga bodo tudi prodajali. Zaposlenih bo 4000 rudarjev in 2000 tvorniških delavcev.

× **Misijonar kupuje deklice.** Vodja katoliške misije v severni Avstraliji misijonar Gsell se je ustavil pred 23 leti na otoku Bahurstu, oddaljenem 155 km od Port Darwina. Prebivalci tega otoka prodajajo svoje otroke japonskim trgovcem, ki jih pošiljajo domov kot sužnje. Misijonar je mislil, da bo to grdo navado odpravil, pa je nalezl na hud odpor. Toda poguma ni izgubil in počasi se mu je posrečilo zbrati okrog sebe skupino žensk, ki so se dale krstiti. Može seveda s tem niso bili zadovoljni in tako je napetost med njimi in misijonarji neprestano naraščala. Nekega dne je napadel misijonarja bojeviti domačin in zahteval, naj mu izroči 12letno deklico, ki je spadala med najboljše misijonarjeve učenke. Domačin je trdil, da je dekletce njegova žena in da jo je misijonar ugrabil. Deklica je potrdila, da je res njegova žena, in tako jo je moral misijonar izročiti domačinom. Toda še iste noči se je vrnila vsa objokana in z ranjeno nogo. Pol ure pozneje so bojeviti divjaki obkolili misijonarjevo kočjo. Bili so do zob oboroženi in zahtevali so, naj jim misijonar izroči deklico, češ, da je prekršila zakone svojega plemena. Misijonar pa ni izgubil glave in takoj je vedel, kako bo mogoče deklico rešiti. Kupil jo je od domačinov za zavojček tobaka in vrečo bele moke; tako je postala njegova sužnja in obvarovana je bila osвете svojega plemena. To je dalo misijonarju pobudo, da je začel kupovati otroke, zlasti deklice, ki bi bile sicer prodane Japoncem. Plačeval jih je povprečno po 2 tunta šterlinga. Zdaj je že 124 deklet na varnem in pod zaščito misijonarjev na otoku Bathurstu. Ko izpolni dekle 15. leto, se lahko omoži po svoji volji. Na otoku ima že 40 katoliških zakonskih parov domove.

× **Služkinja rdečega diktatorja.** Ameriški inženjer Cooper pripoveduje v londonskem «Evening Standardu», kako je nekoč obedoval pri ruskem diktatorju Stalinu. Diktatorjeva služkinja je prinesla vse jedi naenkrat na konec mize ter postavila skledje drugo poleg druge. Prav tako krožnike. Stalin je moral sam razrezati meso in podajati svojeručno gostom jedila. Na koncu je moral tudi sam naliti kavo. Cooper se je temu zelo čudil, toda Stalin mu je reč razložil takole: «Ta ženska služi v moji hiši že tri leta. V tujini me imenujejo vsemogočnega diktatorja, toda pri tej ne morem doseči niti toliko, da bi mi v redu stregla. Obiskuje namreč vseučilišče in je prepričana, da je zanjo poniževalno, če mora streči moškemu, pa naj bo ta v še tako izrednem položaju, kakor sem jaz.»

× **Najlažji les na svetu** ima drevo z latinskim imenom *Alstonia spathulata*, ki rase v močvirnatih krajih Malajskega polotoka. Domačini poznajo ta les že več stoletij pod imenom akar anggal (lahka korenina). Drevo doseže višino osem metrov in debelost nad zemljo 15 do 25 cm. Tam, kjer prehaja drevo v korenine, se napne do 60 cm. Korenina je zelo razpredena in sega do 10 m globoko v zemljo. In prav v koreninah je lahki les. Podoben je slonovini in če ga potiplješ, se ti zdi, kakor bi bil žametast. Ta les je zelo prožen in stlačiti se dá na desetino obsega. Ko pa preneha pritisk, se zopet razširi na četrtno prvotnega obsega. Ta les je znatno lažji kakor plutovina. Pri prevozu se ne računa tarifa po teži, temveč po obsegu. Možnosti uporabe tega lesa se šele iščejo. Zaenkrat ga rabijo za izdelovanje tropičnih čelad, ki tehtajo samo 70 gramov.

× **Vino namestu rib.** Izredno dober lov so imeli te dni ameriški ribiči iz Wellfleeta. Odrinili so s čolni na morje, vrgli mreže in potrpežljivo čakali, kaj se bo ujelo. Ko so pa po prvem lovu

potegnili mreže v čolne, so ostrmeli, kajti namestu rib so privlekli iz morja zaboj šampanjca. Seveda so urno vrgli mreže znova v morje in res se jim je v kratkem posrečilo potegniti iz vode še okrog 300 zabojev najfinejših vin. Takega lova bi bili pač veseli vsi ribiči na svetu. Zaboj šampanjca in drugih zlahčnih vin so najbrž pometali v morje z ladje, ki so z njo hoteli tihotapci spraviti v Ameriko dragoceni tovor v času alkoholne prepovedi. Policija je najbrž tihotapce zasačila in po določbah zakona pometala vino v morje. Ribiči so bili lova tem bolj veseli, ker v Ameriki ni več alkoholne zabrane in ker je ostalo vino v dobro zaprtih steklenicah nedotaknjeno. Vprašanje je seveda, ali bodo smeli ribiči vino obdržati, odnosno prodati. Najbrž ga bo zasegla država.

× **Najdaljši predor sveta je na Japonskem.** V začetku letošnjega decembra bodo izročili Japonci prometu najdaljši predor na svetu. Predor meri v dolžino 21.600 metrov. Vrtali so ga polnih 16 let. Ta predor bo vezal dve izredno važni točki Japonske, Namazu in Atami. Že med svetovno vojno so Japonci spoznali, kaj se pravi imeti na razpolago dobre zveze za prevoz čet in vojnega materiala. Zato so začeli l. 1918. takoj pripravljala dela, ki so jih morali nekajkrat prekiniti zaradi stavk in drugih nezgod, med katere spada tudi znani potres, ki je napravil ogromno škodo pred dobrimi desetimi leti. Gradbeni stroški za ta predor, ki je najdaljši na svetu, so preslegli milijardo dinarjev naše veljave. Pri tem pa še niso vračunani stroški za žrtve, katerih je bilo 160 in katerih vdovam in sirotam morajo družbe, ki so vodile dela, plačevati odškodnino.

× **Odkril je strup revmatizma.** Slavnemu dunajskemu raziskovalcu raka prof. dr. Freundu je usoda res mila. V svoji raziskovalni omari hrani posodo, v katero je spravil strup revmatizma. Če živali vbrizgneš nekaj tega strupa, oboli za revmatizmom. Že pri raziskovanju raka je profesor Freund ugotovil, da se kaže škoda, ki jo povzroča rak, na danki. V danki bolnega za rakom nastaja strup, odkoder se očitno razteza po vsem telesu in povzroča rast oteklin in ovira, da se celice raka ne razkrojijo. Praktični poizkusi, da bi se s hrano brez živalske masti preprečilo zbiranje rakovega strupa v dankah bolnih za rakom, se vrše v bolnišnici Pearsonove ustanove na Dunaju. Tudi glede revmatizma je prišel profesor Freund do podobnega odkritja. Že dolgo od tega so zdravniki opazili, da revmatični ljudje kaj radi slabo prebavljajo. Toda po večini se doslej za to ekolnost niso brigali. Šele profesor Freund je pričel preiskovati to dejstvo in iskati zveze. Pomagala mu je pri tem dunajska medicinka Kolmannova. Ko je bilo ugotovljeno, da so motnje v prebavi v zvezi z revmatizmom, je bilo treba preiskati blato revmatičnega. Iz njega je doktor Freund pripravil razne izvlečke in jih potem pričel gojiti v svoji delavnici. Najboljša hrana za to je bilo mleko. Naposled je prišel profesor Freund do snovi, ki je vsebovala strup bolnega za sklepnim revmatizmom. Treba je bilo še ugotoviti, ali je odkritje resnično. Nekaj tega strupa so vbrizgnili živali. v kratkem so se na njej pojavili značilni znaki sklepnega revmatizma. Živali, ki so bile doslej vesele in so skakale, so nenadno ostale mirno v kletkah. Skoro se niso premaknile, saj jim je vsak gib povzročal bolečine. Le počasi so se bližale h koritu, kjer jih je čakala hrana. Ko je profesor eno živalce vzel k sebi, je v svoje veliko začudenje opazil, da so sklepi otekli. To so bili znaki sklepnega revmatizma in revmatičnega sklepnega vnetja. Tudi podrobna preiskava je pokazala, da so nastale v sklepih teh živali izpremembe, ki se pojavljajo tudi v prvem začetku sklepnega revmatizma. Kaj se je torej zgodilo? Snov iz danke revmatičnega človeka so vbrizgnili živali in te so obbolele za revmatizmom. Še na drug način so dognali, da ta snov vsebuje strup revme. Z lahkoto so namreč ugotovili, da tega strupa ni v blatu bolnikov, reč ugotovili, da tega strupa ni v blatu ljudi, ki jih mučijo druge bolezni, torej ne revmatizem. Čeprav so živali vbrizgnili velike množine snovi, pridobljene iz tega blata, so ostale zdrave.

Vse brivske potrebščine po nizkih cenah!

Din 10— 15— 16— brivski aparati,
Din 27— 34— 50— britve,
Din 30— 36— 76— lasostrižniki.

Čopiči, mila in vse druge potrebščine po izredno nizkih cenah.

Trgovski dom
Sternceki
Tovarna perila in oblek
Celje št. 97

Zahtevajte veliki brezplačni cenik z več tisoč slikami. Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Lep razgled.

Gost: «Cena za to sobico je res previsoka.»

Hotelir: «Toda pogledjte, kako lep razgled!»

Gost: «Lep razgled? Kako to? Saj je vendar pred menoj pokopališče!»

Hotelir: «Da, da! Če človek gleda skozi to okno, se ob tem pogledu lahko razveseli, da še ni pokopan tam med onimi na pokopališču...»

Kakor navadno.

Branko: «Kako sta se oče in mati sporazumela glede najine zaroke?»

Mira: «Saj se še nista. Oče še ni rekel niti da niti ne, mamica pa čaka, kaj poreče očka, da mu bo lahko nasprotovala...»

Nehvaležnost.

Mož: «Verjemi, dušica, da mi je hudo, toda letos ne boš mogla na počitnice.»

Zena (s solznimi očmi): «To je torej tvoja hvaležnost za to, da vso zimo niti enkrat nisem zbolela...»

Praktično darilo.

Mož: «Draga ženica, za god sem ti prinesel dve steklenici izvrstnega vina.»

Zena: «Lepo, toda saj vendar veš, da nikdar ne pijem vina.»

Mož: «Nič za to, ga bom pa jaz pil na tvoje zdravje!»

V šoli.

Učitelj: «Prozoren je torej tisti predmet, skozi katerega vidimo. Kdo mi lahko navede takšen predmet?»

Janezek: «Lestev.»

Udobnost.

Tatova prideta po končanem poslu z obilnim plenom domov.

Prvi: «Ali naj zdaj izračunava, koliko sva nagrabila?»

Drugi: «Ni treba, pojdiva rajši spat, jutri bo tako vse natančno zapisano v časopisih.»

Sijajno.

A: «Pomisli, pri Eskimih traja noč pol leta.»

B: «To je sijajno! Tam lahko vložita zakonca tožbo za ločitev še v poročni noči...»

Dober računar.

Učitelj: «No, Mihec, zdaj nam pa povej, ali si se naučil množiti. Hiša ima štiri nadstropja in v vsako nadstropje drži 24 stopnic. Koliko stopnic moraš prehoditi, če hočeš priti v četrto nadstropje?»

Mihec: «Vse, gospod učitelj.»

Dober pes.

A: «Če bi ne imel psa, bi bil že davno umrl od lakote.»

B: «Kako to?»

A: «Že nekajkrat sem ga dobro prodal kot redko pleme, pa je vedno pritekkel nazaj...»

Čudi se.

Teta pripravlja svojo prtljago. Jurček jo pa opazuje in pravi: «Kaj že odpotuješ, teta?»

Teta: «Dà, Jurček, jutri.»

Jurček: «To je pa res čudno. Še včeraj je očka rekel, da ostaneš zdaj večno pri nas...»

Oglasil se je.

Mati: «Ali si se tudi ti danes v šoli oglasil, Gašperček?»

Sinko: «Dà, celo trikrat, mamica.»

Mati: «To je zelo lepo. Pri katerem predmetu si se pa oglasil?»

Sinko: «Pri računanju. Gospod učitelj nam je razlagal nove primere in vsakokrat je vprašal, kdo tega ne razume, pa sem se trikrat oglasil.»

Največja ovira.

A: «Prijatelj, vi niti ne slutite, kako sem zaljubljen. Ljubim najlepšo deklico tega sveta in je ne morem vzeti za ženo, ker ovire so nepremagljive.»

B: «Kaj je oče nasproten zakonu?»

A: «Ne, ne, ovire so usodnejše.»

B: «Torej vas ona ne ljubi?»

A: «Ah, kaj, ona me obožuje.»

B: «Torej?»

A: «Ženska, ki jo ljubim, nima dote.»

Jabolka.

Kupec: «Povejte mi, kakšna jabolka so to, domača ali tuja?»

Branjevka: «Zakaj to vprašate? Ali hočete govoriti z njimi?»

Poškodbe, rane, hraste

«FITONIN» preprečuje okužitev, ustavlja krvavitve, ne dopušča rani, da bi se usmradila in jo kaj naglo zaceli. Razna sluzbena raziskovanja potrjujejo, da morete z popolno zanesljivostjo uporabiti «Fitonin» pri

VSEH POŠKODBAH, OKVARAH, OPEKLINAH, HRASTAH, LIŠAJIH, ČIRIH, ČRNIH PRIŠČIH, RANAH PO LEŽANJU, STARIH ZANEMARJENIH RANAH

na nogah, skrofuzoznih ranah, odprtih ozeblinah, odprtih hemoroidih. Steklenica 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. — Poučno knjižico števil. 16 pošlje brezplačno «Fitonin», dr. z o. z., Zagreb, 1-78.

Reg. pod br. 1261 z dne 28. julija 1938.

Za Vas imamo:

Violine . . . 69 Din Oltare . . . 138 Din
Mandoline 95 . . . Harmonike 69 . . .
Tambore . 68 . . . Gramofone 465 . . .

Zahtevajte brezplačni katalog.

MEINEL & HEROLD

tovarna glasbil

pr. podr. MARIBOR št. 104

BIRMANSKA DARILA

NIZKE
CENE

VELIKA
IZBIRA

KUPITE DOBRO IN PO NIZKIH CENAH PRI TVRDKI:

H. SUTTNER, LJUBLJANA 6
PREŠERNOVA ULICA ŠT. 4, poleg frančiškanske cerkve

Cenik zastoj in franko

Cenik zastoj in franko

Za pomlad in binkošti

vam nudim v veliki izbiri storjene moške in deške obleke in perilo lastnega izdelka tovarne TRIGLAV. Velika izbira kamgarna, sukna in hlačevine iz angleških, čeških in domačih tvornic. Kravate, klobuki in čepice vedno v zalogi. Obleke in perilo se izdelujejo po meri, najnovejšem kroju in najnižjih konkurenčnih cenah.

Za obilen obisk se priporoča

JOSIP OLUP, Ljubljana,
Stari trg št. 2, Pod trančo št. 1 in Kolodvorska
ulica št. 8.

Poceni se proda gasilski avto,

dvanajstsedezhen, pripraven za priklop motorke ali ročne brizgalne, v najboljšem stanju, z novo pnevmatiko in drugim primernim orodjem, kakor kaveljni, lopatami i. dr. Na avtu je prostora za kakih 500 m cevi. — Naslov pove uprava «Domovina» pod št. 121.

Vsi, ki trpite
zaradi

REVME

ishiasa,
bolečin v
križu, po-
apnenja žil

in
ODEBELENJA,

pišite ta-
koj na
spodaj
navedeni
naslov.

Brezplačno pošljem vsakomur
poučno razpravo.

Poštno zbiralno mesto:

ERNST PASTERNAK
BERLIN, SO.

Michaelkirchplatz 13, Abt. H. 286.

Tudi res.

Gospodinja: «Marička, lahko bi odprli trgovino s posodo, ki ste jo že razbili pri nas.»

Služkinja: «Bežite no, gospa, kdo bo pa kupoval razbito posodo.»

POZOR!!!**Gotov denar zaslužite doma,**

če imate naš domač pletilni stroj «REGEN-TIN». Brez rizika, brez poprejšnjega znanja. V devetih mesecih smo plačali nekemu našemu sotrudniku Din 22.433,24 v gotovini. Tudi vi morete tako zaslužiti. Zavezujejo se, da vam za dobro ceno odkupimo vaše izgotovljeno blago.

Brezplačna pojasnila daje: Domača pletarska industrija Josip Tomažič v Mariboru, Krekova ulica števil. 16.

Krščansko podjetje od 1.931. 80

MALI OGLASI**Ženitna ponudba.**

S starejšim železničarjem ali z drugim državnim uslužbencem se želi poročiti posestnikova hči srednjih let, pridna in poštena. Ponudbe je poslati po družnici «Jutra» v Mariboru pod «Ženitev». 125

124

Mlad posestnik

izven Jugoslavije, mirnega značaja, želi takoj poročiti pošteno slovensko dekle, ki ima veselje do kmetijstva in nekaj gotovine. Resne dopise s sliko sprejema «Domovina» pod «Tiha sreča».

Koso za 15 Din,

«Blink» kosirje in najnovejše brzoklepalnike dobite v trgovini: Fr. Stupica, železnina, poljedelski stroji in čebelarke potrebščine, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1. 119

Hišica z dvema in pol orala njiv

ob banovinski cesti v Novih Selih pri Kočevju je naprodaj. — Pojasnila daje Marija Janež, Verdrengr št. 11, pošta Zgornji Mozelj. 120

Vse čebelarke potrebščine, satnice i. dr.

Vam nudim najceneje. Fr. Stupica, železnina in zaloga poljedelskih strojev, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1. — Kupujem čisti vosek, staro železo in druge kovine. 119

Pčelarske potrebščine

izdeluje «Veka», Verbnik — Ljutomer. Zahtevajte cenik! 111

Za birmo!

Vsakovrstno oblačilno blago, sešite obleke in vse potrebščine za vsakogar kupite najugodnejše v trgovinah F. Senčar — Mala Nedelja in Ljutomer.

Zelo poceni se oblečete pri Preskerju

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14. 126

Hiša tik ob kopališču

se proda. Hvalica, Gorenja vas nad Škofjo Loko. 128

Manjše posestvo

blizu Ponikve se proda za 45.000 Din. Točnejša pojasnila daje Josip Treml, Ponikva. 129

Pristopajte k Vodnikovi družbi!